

Referensarkitektur för Identitet och åtkomst (IAM)

*Stöd till utformning av IT-stöd för säkerställd identitet
och åtkomst till rätt information vid rätt tillfälle*

Introduktion

www.inera.se

Referensarkitektur för Identitet och åtkomst (IAM)

Bakgrund och syfte

identitets- och åtkomsthantering (Identity and Access Management, IAM)

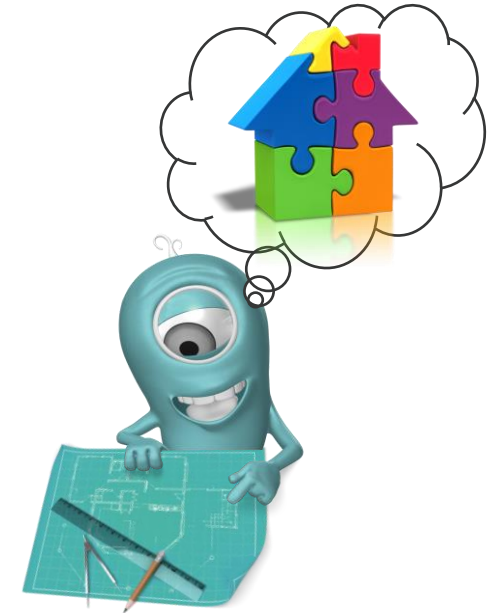
område som hanterar användares digitala identiteter och behörighetsstyrande egenskaper, åtkomst till information i IT-system och regelverken som styr åtkomsten

Referensarkitekturen ska inom området identitet och åtkomst fungera som

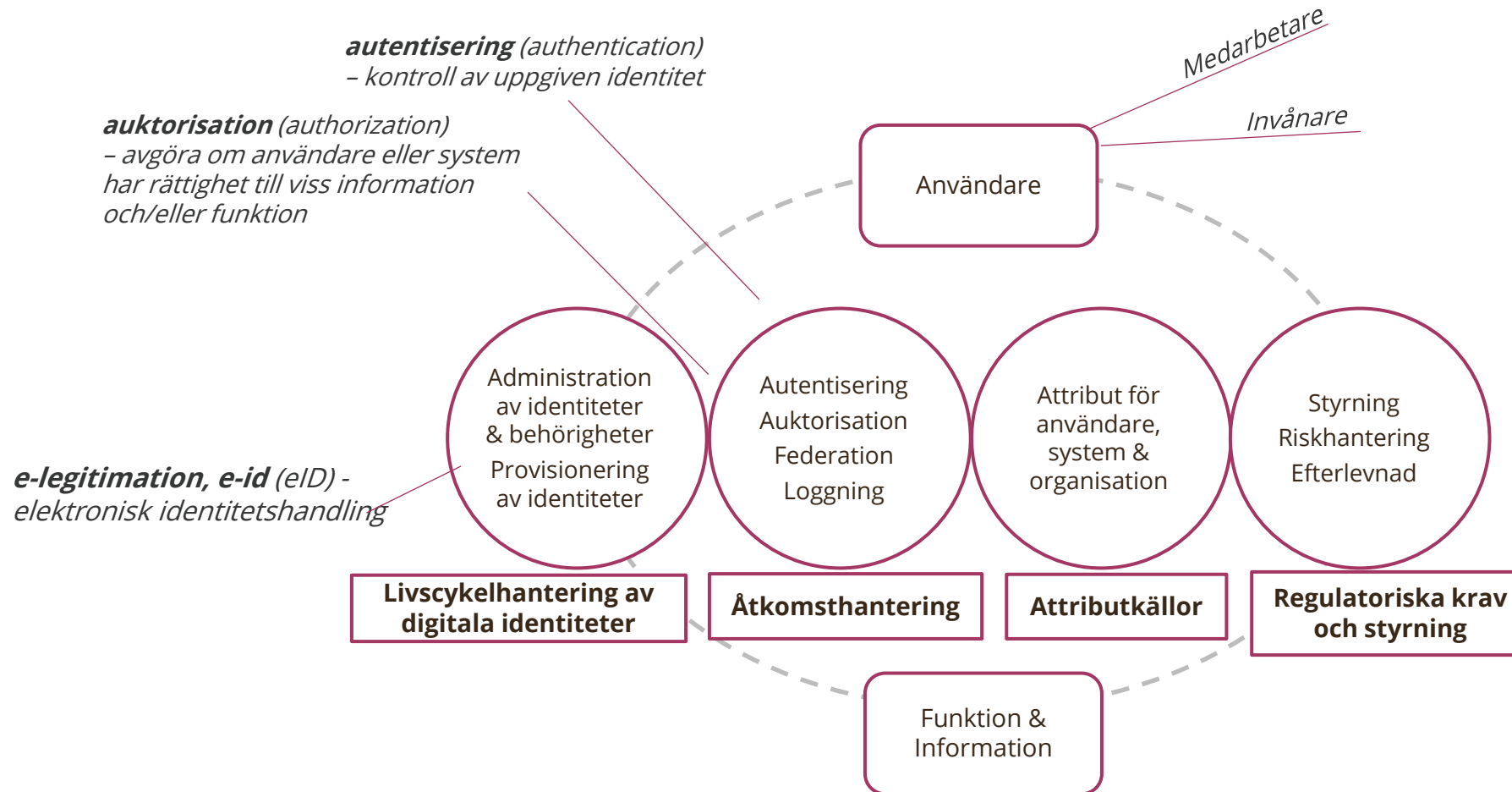
Vägledning – tillhandahålla styrande principer, gemensamma krav, normerande termer och begrepp, arkitekturella mönster och en sammanhållen referensmodell för förmågor och tillhörande tjänster

Referensunderlag och kravställning vid anskaffning och vidareutveckling av IT-infrastruktur och verksamhetssystem

Referensarkitekturen kan tillämpas såväl inom **den egna organisationen** som vid **samverkan med andra organisationer** såsom regionala eller nationella digitala tjänster och infrastruktur

Området Identitet och åtkomst (IAM)

Referensarkitektur för Identitet och åtkomst (IAM)

Drivkrafter - verksamhetsbehov

Single sign-on till flera system

Ett e-id för alla mina inloggningar

Kan vi införa ny säkerhetsteknik utan att anpassa alla våra system?

Kan vi använda den senaste mobila tekniken?

Enkel, enhetlig och säker tillgång till digital information

Nya inloggningsmetoder
kunna införa ny teknik

Mobilt arbetssätt
som klarar säkerhetskrav

Kvalitetssäkring
av digitala identiteter och egenskaper

Standardisering
öka förvaltningsbarhet,
minska teknisk inlåsning
och kostnader

Samverka över
organisationsgränser
utan att säkerheten blir
hindrande

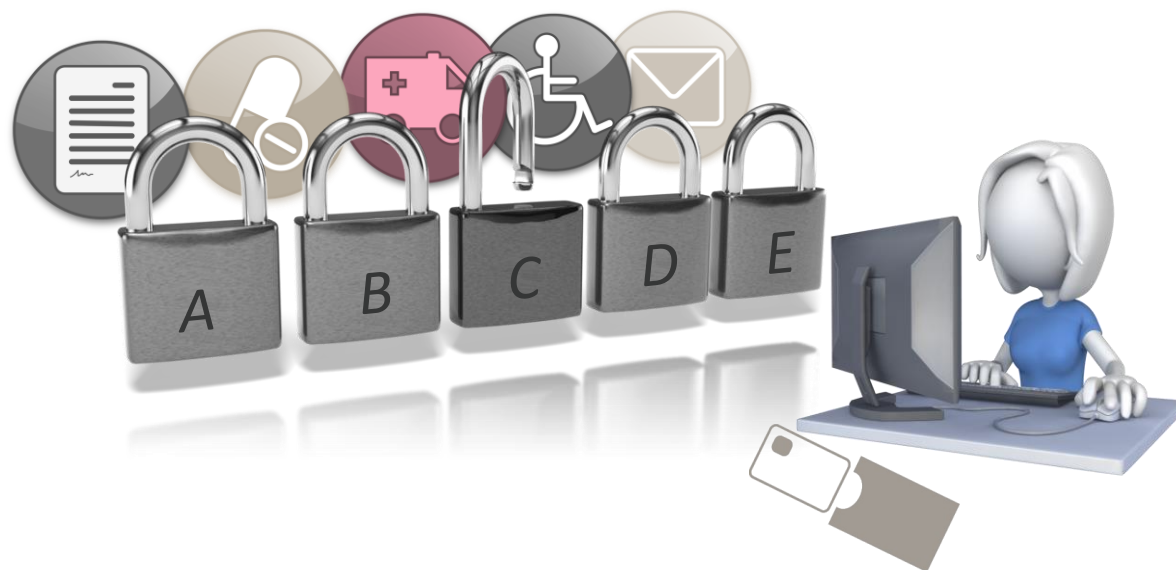
Kan vi se och ändra behörigheten i ETT samlat gränssnitt?

Hur förse våra medarbetare med tillförlitliga e-id för elektronisk legitimering?

Kan vi ha enhetliga och plattformsnutra IAM-infrastruktur tjänster för alla våra digitala tjänster?

Hur kan vi tillhandahålla säker API-åtkomst till våra samarbetsorganisationer?

Vilka problem löser referensarkitekturen?

Olika varianter av inloggning & behörighet per system och applikation - frustrerande för användaren!

Direktintegrationer med säkerhetslösningar skapar inlåsning i gammal teknik

Komplicerat och kostsamt att realisera säkerhet, singelinloggning osv.

Dålig förvaltningsbarhet, svårt att förändra systemen

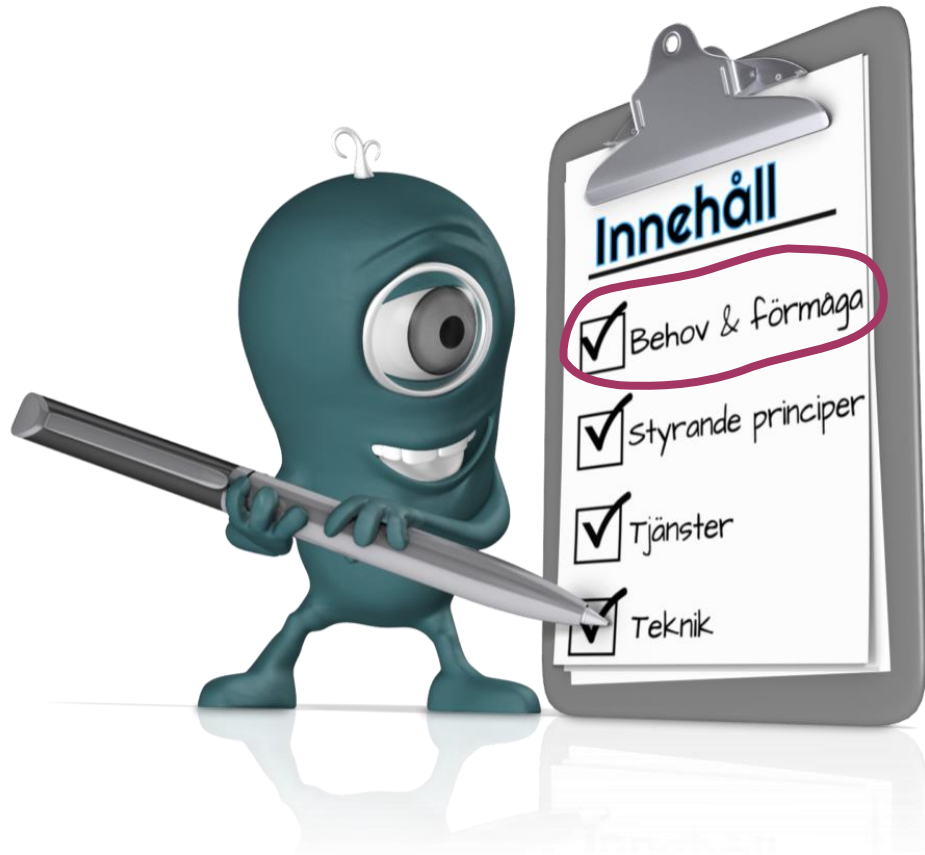
En smartare och mer skalbar arkitektur

- ✓ Samla säkerhetstekniken i en i grunden **plattformsoberoende infrastruktur** för IAM och integrera systemen med **standardprotokoll** för långsiktighet i förvaltning
- ✓ **Möjliggör ny teknik** i infrastrukturen: flerfaktorsautentisering, mobila bärare, biometri
- ✓ **Konsolidera identitetsdata** för underlättad kvalitetssäkring för tilldelning av e-id och behörigheter

Referensarkitektur Identitet och åtkomst

Användningsfall och förmågor

identifiering och **autentisering** av användare
singelinloggning (SSO)

möjliggör sammanhållen **identitets- och
behörighetsadministration**

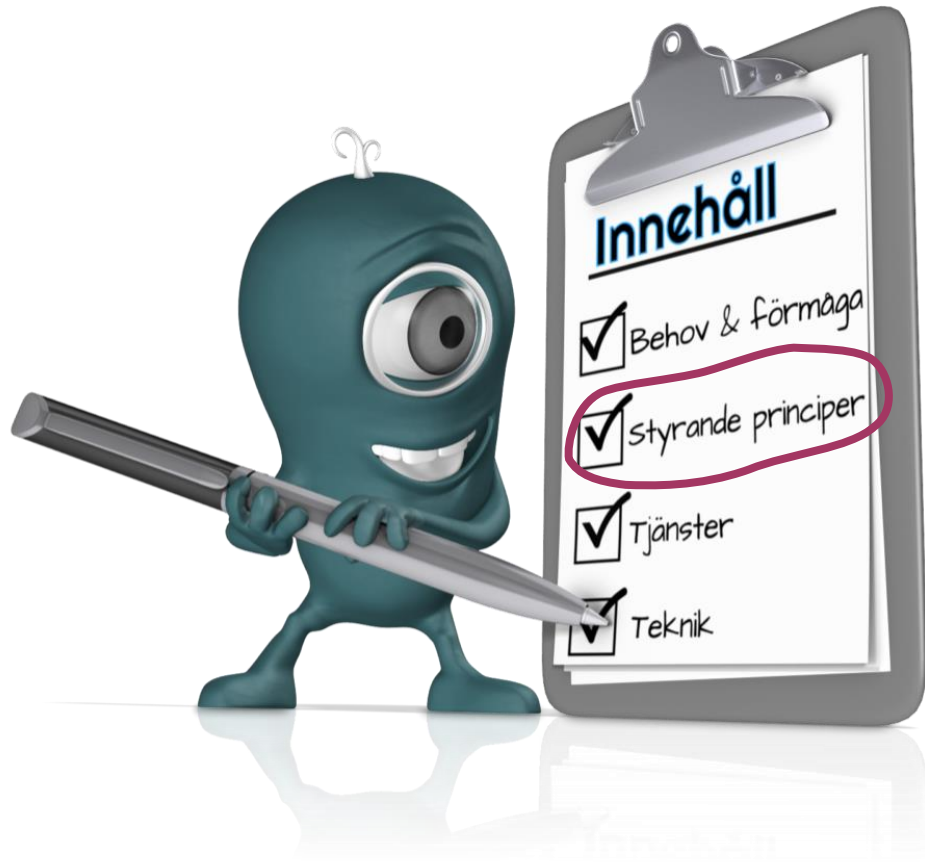
autentisering och auktorisation av system
för säker system-system-kommunikation inom
och mellan organisationer

säker och behörig **API-åtkomst**

säker federativ samverkan med andra
parter

Referensarkitektur Identitet och åtkomst

Styrande principer, ett urval

e-tjänsterna respektive IT-infrastrukturen för identitet och åtkomst separeras genom **standardiserade gränssnitt**

plattformsnöjtr IT-infrastruktur

inloggning sker i **tjänst för e-legitimering**

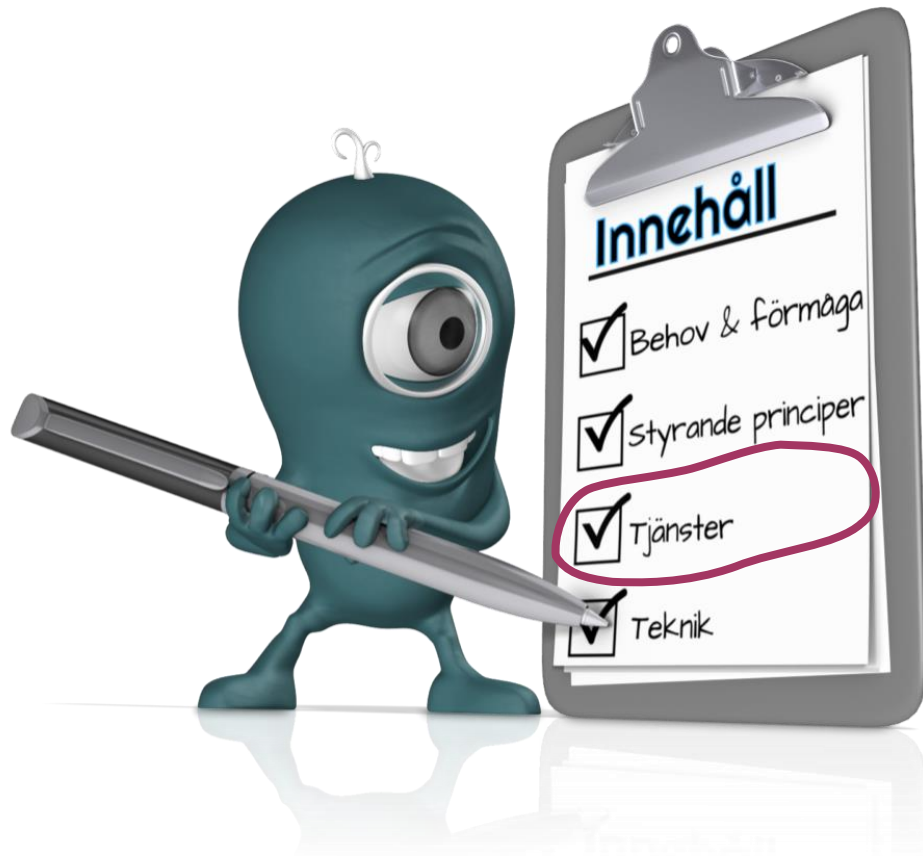
identitets- och åtkomstintyg utfärdas som grund för inloggning och behörighet

tillit till andra organisationers IT-lösningar för identitet och åtkomst skapas via öppna **gemensamma tillitsramverk**

Referensarkitektur Identitet och åtkomst

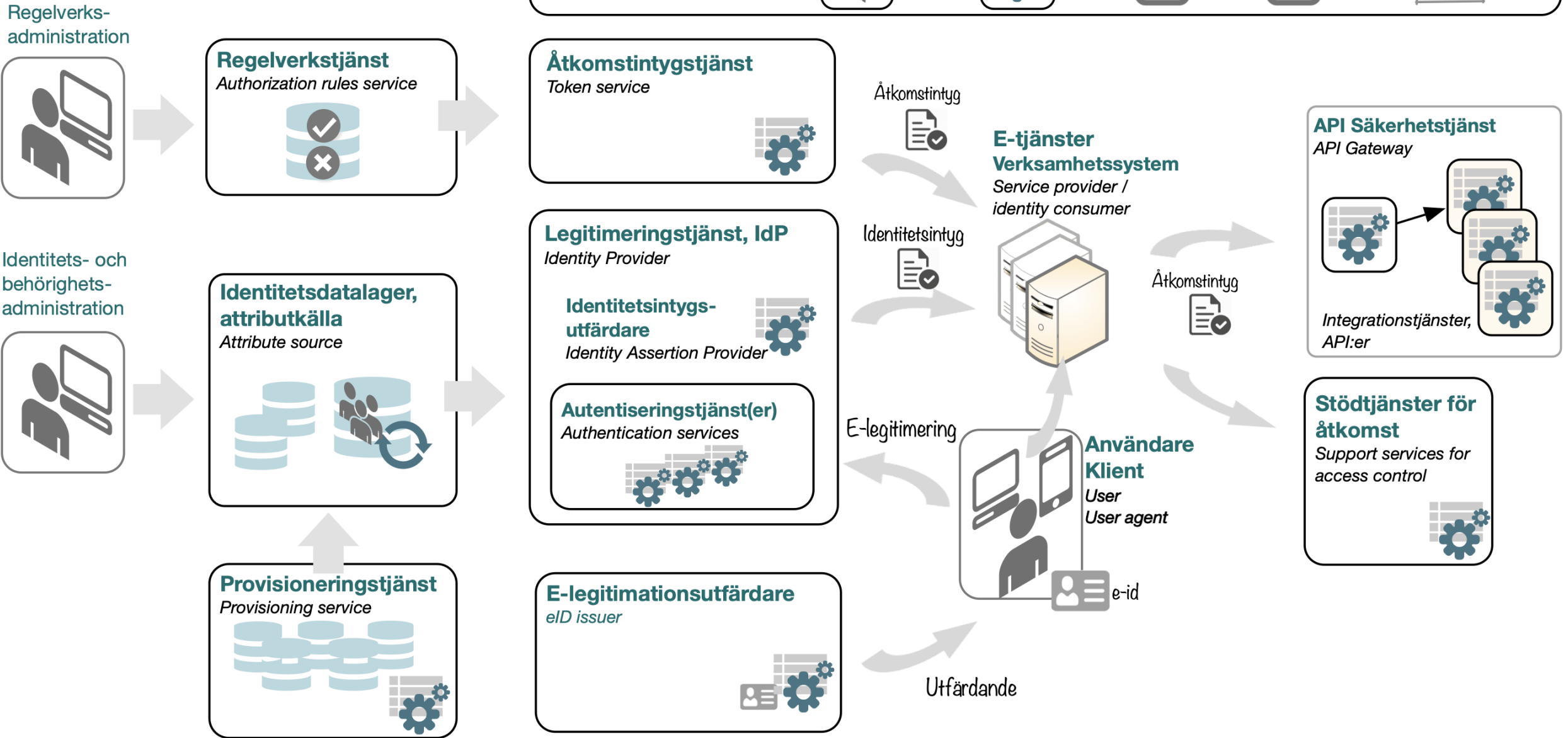
Tjänstevyn

gemensam **referensmodell** med samverkande tjänster

arkitekturella mönster och krav

Referensarkitektur Identitet och åtkomst

Referensarkitektur Identitet och åtkomst

Regelverks-
administration

Identitets- och
behörighets-
administration

Regelverkstjänst

Legitimeringstjänsten är "navet"

Ställer ut digitala
identitetsintyg
Tillhandahåller Single Sign-On

Identitetsdatalager, attributkälla

Attribute source

Flexibilitet & utbyggbarhet

Lägg till stöd för
autentiseringsteknik i
infrastrukturen efter
verksamhetsbehov

Federation

Federationsoperatör
Federation operator

Medlemsregister

Metadatatjänst

Tillitsramverk

Attribut

Godkännandeprocess

Standardisera tekniken

SAML2, OpenID Connect, OAuth2, SCIM

Legitimeringstjänst, IdP

Identity Provider

Identitetsintygs- utfärdare

Identity Assertion Provider

Autentiseringstjänst(er)

Authentication services

E-legitimationsutfärdare

eID issuer

E-tjänster

Verksamhetssystem

Service provider /
identity consumer

Användare Klient

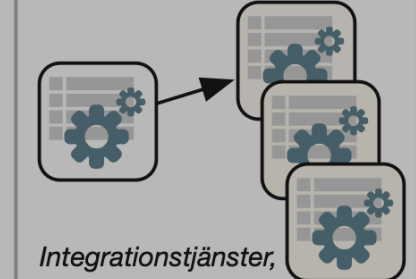
User
User agent

e-id

API Säkerhetstjänst

API Gateway

Integrationstjänster,
API:er

Stödtjänster för åtkomst

Support services for
access control

Identitetsintyg

Åtkomstintyg

E-legitimering

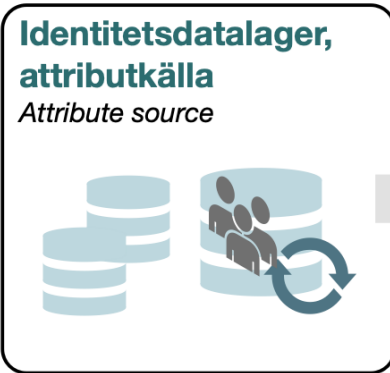
Utfärdande

Referensarkitektur Identitet och åtkomst

Regelverks-
administration

Identitets- och
behörighets-
administration

Federation

Federationsoperatör
Federation operator

Medlemsregister

Metadatatjänst

Tillitsramverk

Attribut

Godkännandeprocess

Åtkomstintygstjänst

Token service

Legitimeringstjänst, IdP

Identity Provider

**Identitetsintygs-
utfärdare**

Identity Assertion Provider

Åtkomstintyg

Identitetsintyg

Legitimering

**Användare
Klient**

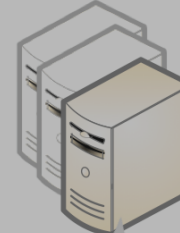
*User
User agent*

e-id

Utfärdande

**E-tjänster
Verksamhetssystem**

*Service provider /
identity consumer*

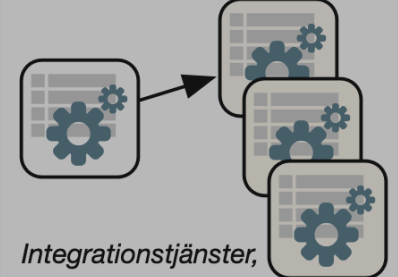

Åtkomstintyg

API Säkerhetstjänst

API Gateway

*Integrationstjänster,
API:er*

**Stödtjänster för
åtkomst**

*Support services for
access control*

**Konsolidera &
kvalitetssäkra**
identitets- och
behörighetshandlingen

Provisionera (överför)
identitetsdata till e-tjänster
vid behov

Referensarkitektur Identitet och åtkomst

Regelverks-
administration

Identitets- och
behörighets-
administration

Elektroniska
identitetshandlingar, e-id
jämförbarhet via **tillitsnivåer**

Federation

Federationsoperatör
Federation operator

Medlemsregister

Metadatatjänst

Tillitsramverk

Attribut

Godkännandeprocess

Åtkomstintygstjänst

Token service

Legitimeringstjänst, IdP

Identity Provider

**Identitetsintygs-
utfärdare**

Identity Assertion Provider

Autentiseringstjänst(er)

Authentication services

E-legitimationsutfärdare

eID issuer

Åtkomstintyg

Identitetsintyg

E-legitimering

Utfärdande

**E-tjänster
Verksamhetssystem**

*Service provider /
identity consumer*

**Användare
Klient**

*User
User agent*

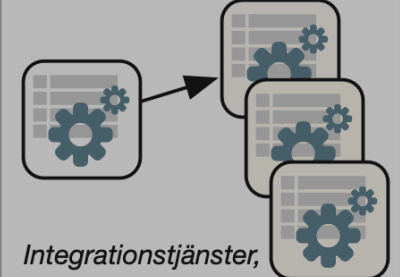
e-id

Åtkomstintyg

API Säkerhetstjänst

API Gateway

*Integrationstjänster,
API:er*

**Stödtjänster för
åtkomst**

*Support services for
access control*

Möjliggör olika bärare
för e-id för att anpassa till
verksamhetsbehov
- smart kort, mobilt, ...

Referensarkitektur Identitet och åtkomst

Regelverks-
administration

Identitets- och
behörighets-
administration

Federation

Federationsoperatör
Federation operator

Medlemsregister

Metadatatjänst

Tillitsramverk

Attribut

Godkännandeprocess

Åtkomstintyg
OAuth2 standard

Åtkomstintygstjänst
Token service

Legitimeringstjänst, IdP
Identity Provider

Identity Provider

**Identitetsintygs-
utfärdare**
Identity Assertion Provider

Autentiseringstjänst(er)
Authentication services

E-legitimationsutfärdare
eID issuer

Åtkomstintyg

**E-tjänster
Verksamhetssystem**
*Service provider /
identity consumer*

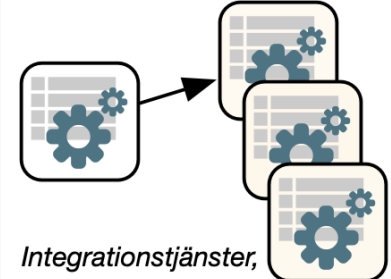
Identitetsintyg

Åtkomstintyg

API Säkerhetstjänst
API Gateway

*Integrationstjänster,
API:er*

E-legitimering

**Användare
Klient**
*User
User agent*

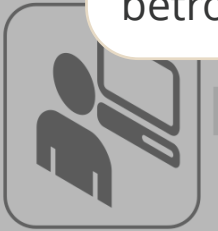
e-id

Utfärdande

Säker API-åtkomst,
baserat på åtkomstintyg
Exempel "Smart On FHIR"

Federera identitet och behörighetsgrundande attribut mellan organisationer via identitetsintyg och betrodda tjänster

Regel
admin

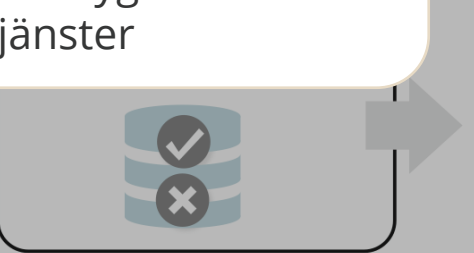

Identitets- och behörighets-administration

Federation
Federationsoperatör
Federation operator

Medlemsregister   Metadatatjänst   Tillitsramverk   Attribut   Godkännandeprocess

Åtkomstintygstjänst
Token service

Gemensam syn på tillit till säkerhetsteknik och säkerhetsrutiner

Gemensamma definitioner för identitet och behörighet

Identitetsdatalager, attributkälla
Attribute source

Legitimeringstjänst, IdP
Identity Provider

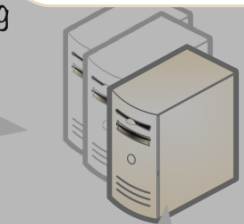
Identitetsintygsutfärdare
Identity Assertion Provider

Autentiseringstjänst(er)
Authentication services

Åtkomstintyg

Identitetsintyg

E-legitimering

Användare Klient
User
User agent

e-id

Åtkomstintyg

Integrationstjänster, API:er

Stödtjänster för åtkomst
Support services for access control

Provisioneringstjänst
Provisioning service

E-legitimationsutfärdare
eID issuer

Utfärdande

Referensarkitektur för Identitet och åtkomst (IAM)

Förmågor och tekniska protokoll

Federation & tillit	SAML2 Metadata OIDC Federation	<i>protokoll för att utbyta signerad metadata om ingående tjänster</i>
Federerad inloggning, SSO	SAML2 WebSSO OIDC	<i>biljett(intygs-)baserade protokoll</i>
Identitet & egenskaper	SAML2 Assertions JSON Identity Suite	<i>format för identitets- och åtkomstintyg</i>
Delegerad åtkomst	OAuth2	<i>förmedlar åtkomsträttigheter från en användare/system till en annan</i>
Provisionering	SPML SCIM	<i>protokoll för att tillhandahålla identitetsdata till system</i>
Autentisering	eID på godkänd bärare. U2F, UAF m.fl.	<i>autentiseringsprotokoll</i>

Tack!

Mer information om Referensarkitektur för Identitet
och åtkomst (IAM) på

www.inera.se

www.rivta.se

www.inera.se

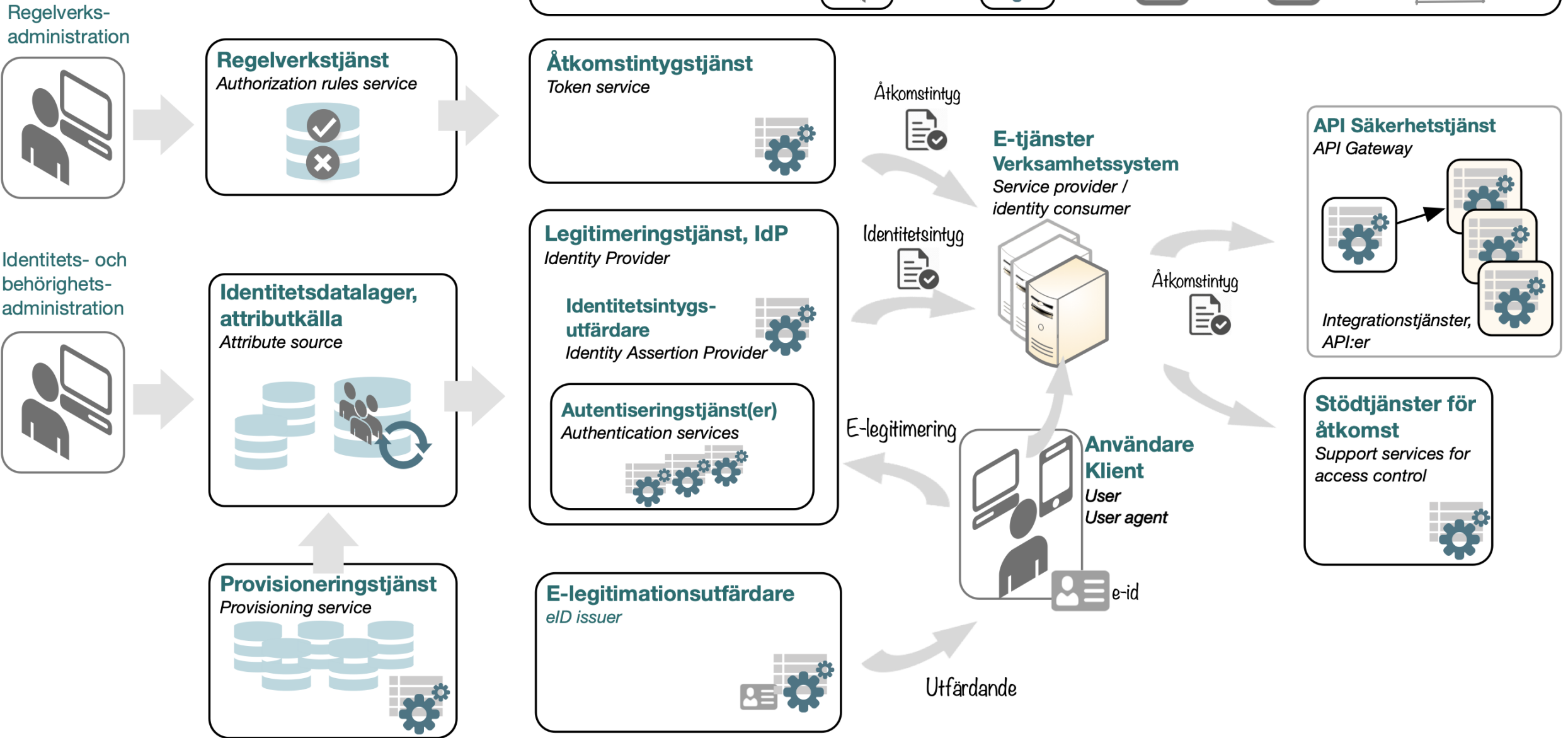

Ett företag inom SKR

Referensarkitektur för Identitet och åtkomst (IAM)

Vad är nytt i Revision B?

Referensarkitektur Identitet och åtkomst

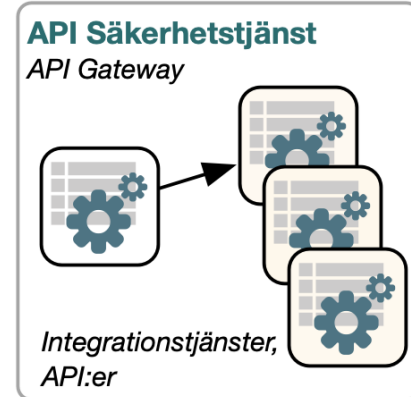
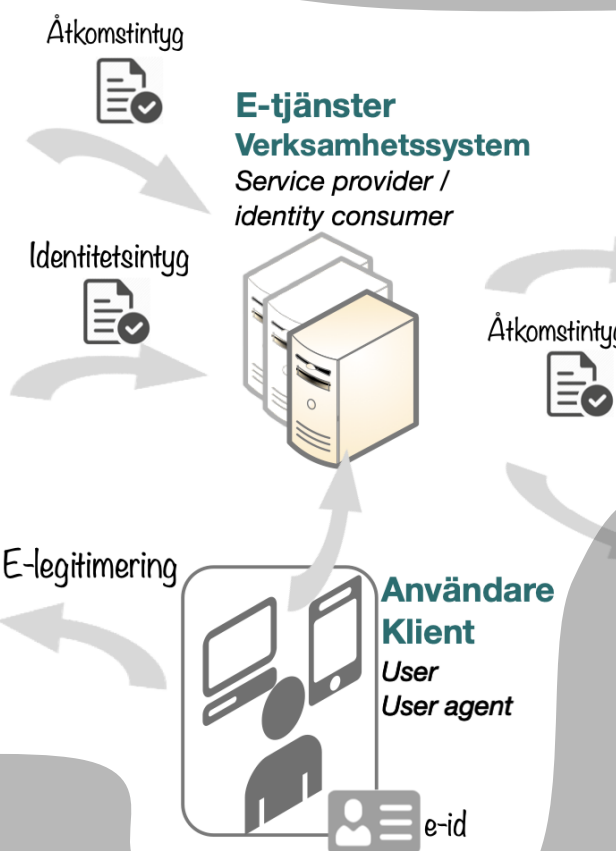
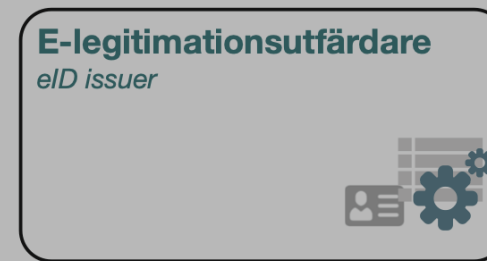
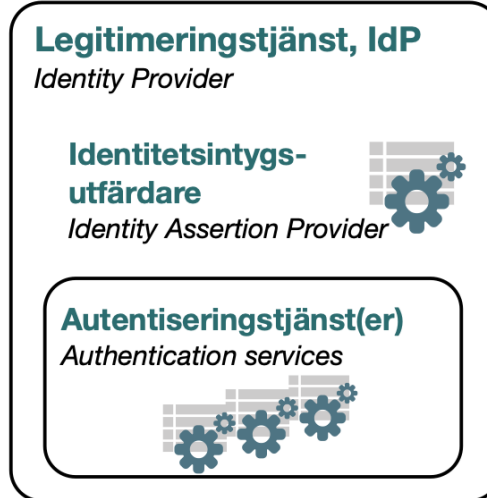

Referensarkitektur Identitet och åtkomst

Regelverks-
administration

Identitets- och
behörighets-
administration

Utfärdande

Referensarkitektur för Identitet och åtkomst (IAM)

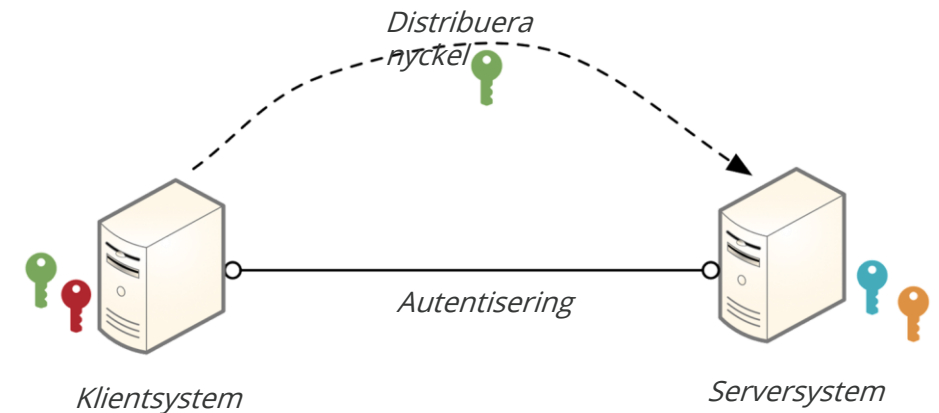
Vad är nytt i revision B?

Fokus: System-till-system

• Autentisering av system

- **Principer för att etablera tillit** till system
  - **Registrering av system**, grundläggande krav och principer, asymmetriska nycklar
  - **Certifikatsutfärdare** och **federation** för systemtillit
    - Öppen PKI
    - Sluten PKI
    - Publik nyckel-registrering
  - **Organisationstillit**
- Rekommenderade **autentiseringsprotokoll**

Federation & tillit	SAML2 Metadata OIDC Federation
Federerad inloggning, SSO	SAML2 WebSSO OIDC
Identitet & egenskaper	SAML2 Assertions JSON Identity Suite
Delegerad åtkomst	OAuth2
Provisionering	SPML SCIM
Autentisering	eID på smart kort, mobil enhet osv.

Referensarkitektur för Identitet och åtkomst (IAM)

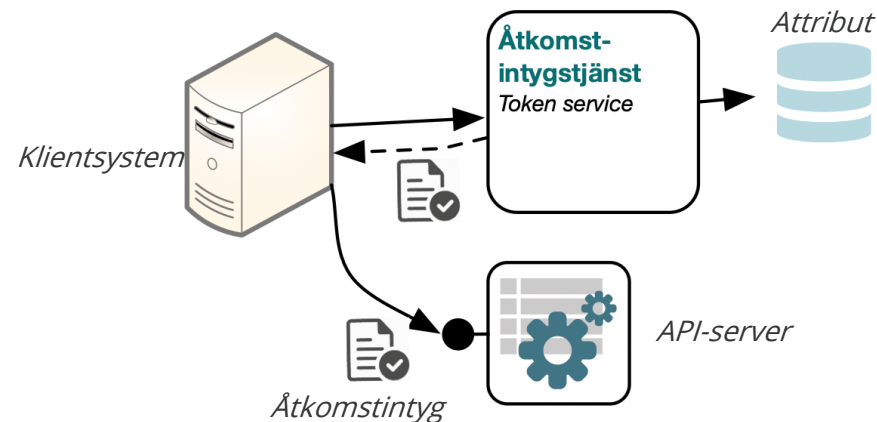
Vad är nytt i revision B?

Fokus: System-till-system

• Auktorisation av system

- **Interaktionsmönster** för system-till-system-kommunikation (API-klient → API-server)
- Konsolidera auktorisationen till **Åtkomstintygstjänst** för ökad skalbarhet
- **Systemegenskaper (attribut)** som underlag för skalbar auktorisation
- Åtkomstintyg med **innehavsbevis** - *Proof-of-Possession* för ökad säkerhet
- **Sammansatta tjänster** och auktorisation – **delegering** av systemets rättigheter

Federation & tillit	SAML2 Metadata OIDC Federation
Federerad inloggning, SSO	SAML2 WebSSO OIDC
Identitet & egenskaper	SAML2 Assertions JSON Identity Suite
Delegerad åtkomst	OAuth2
Provisionering	SPML SCIM
Autentisering	eID på smart kort, mobil enhet osv.

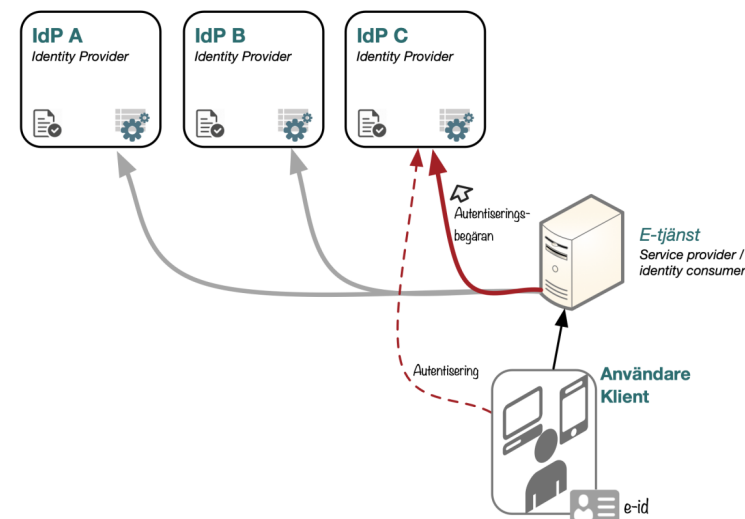
Referensarkitektur för Identitet och åtkomst (IAM)

Vad är nytt i revision B?

Fokus: Användare - inloggning & legitimering

- **Legitimeringstjänst (IdP)**
  - Samverkan vid **flera legitimeringstjänster**
    - Mönstret **IdP-proxy** för anslutning av fler IdP:er
    - Principer för **val av IdP**
  - Principer för **tillhandahållande av användarattribut**
  - Principer för **leverans av ID-intyg** - oombedda ID-intyg avrådes (s.k. IdP-initierad inloggning)
  - **Mer om SSO** – avsluta SSO-session, tvingande autentisering
  - OpenID Connect - Tagit bort stöd för flödena *Implicit* och *Hybride*

Federation & tillit	SAML2 Metadata		OIDC Federation
Federerad inloggning, SSO	SAML2 WebSSO		OIDC
Identitet & egenskaper	SAML2 Assertions		JSON Identity Suite
Delegerad åtkomst			OAuth2
Provisionering	SPML		SCIM
Autentisering	eID på smart kort, mobil enhet osv.		

Referensarkitektur för Identitet och åtkomst (IAM)

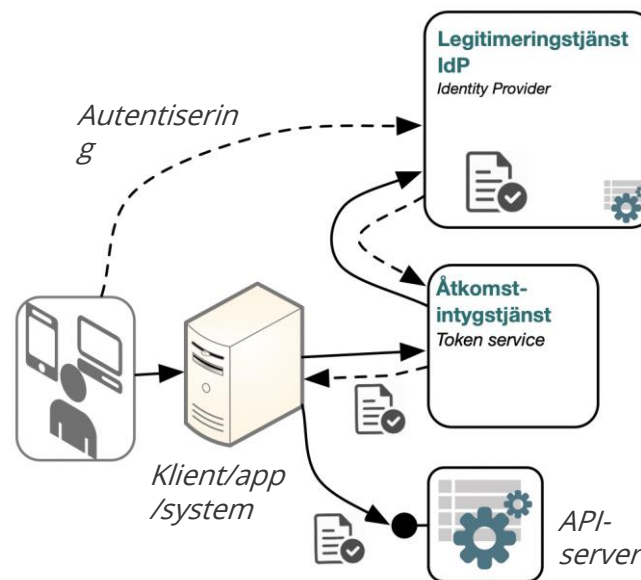
Vad är nytt i revision B?

Fokus: Användare - åtkomst

• Delegerad åtkomst från användare

- Användaren auktoriserar en app eller ett system (delegerar) att läsa/skriva till ett API
- Olika interaktionsmönster, t.ex. delegering via förnyad användarautentisering i en IdP
- Åtkomst till egen data via ett aktivt medgivande
- Åtkomst över organisationsgränser

Federation & tillit	SAML2 Metadata OIDC Federation
Federerad inloggning, SSO	SAML2 WebSSO OIDC
Identitet & egenskaper	SAML2 Assertions JSON Identity Suite
Delegerad åtkomst	OAuth2
Provisionering	SPML SCIM
Autentisering	eID på smart kort, mobil enhet osv.

Tack!

Mer information om Referensarkitektur för Identitet
och åtkomst (IAM) på

www.inera.se

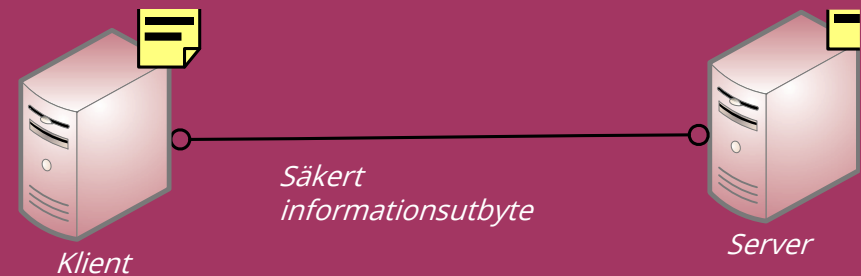
www.rivta.se

www.inera.se

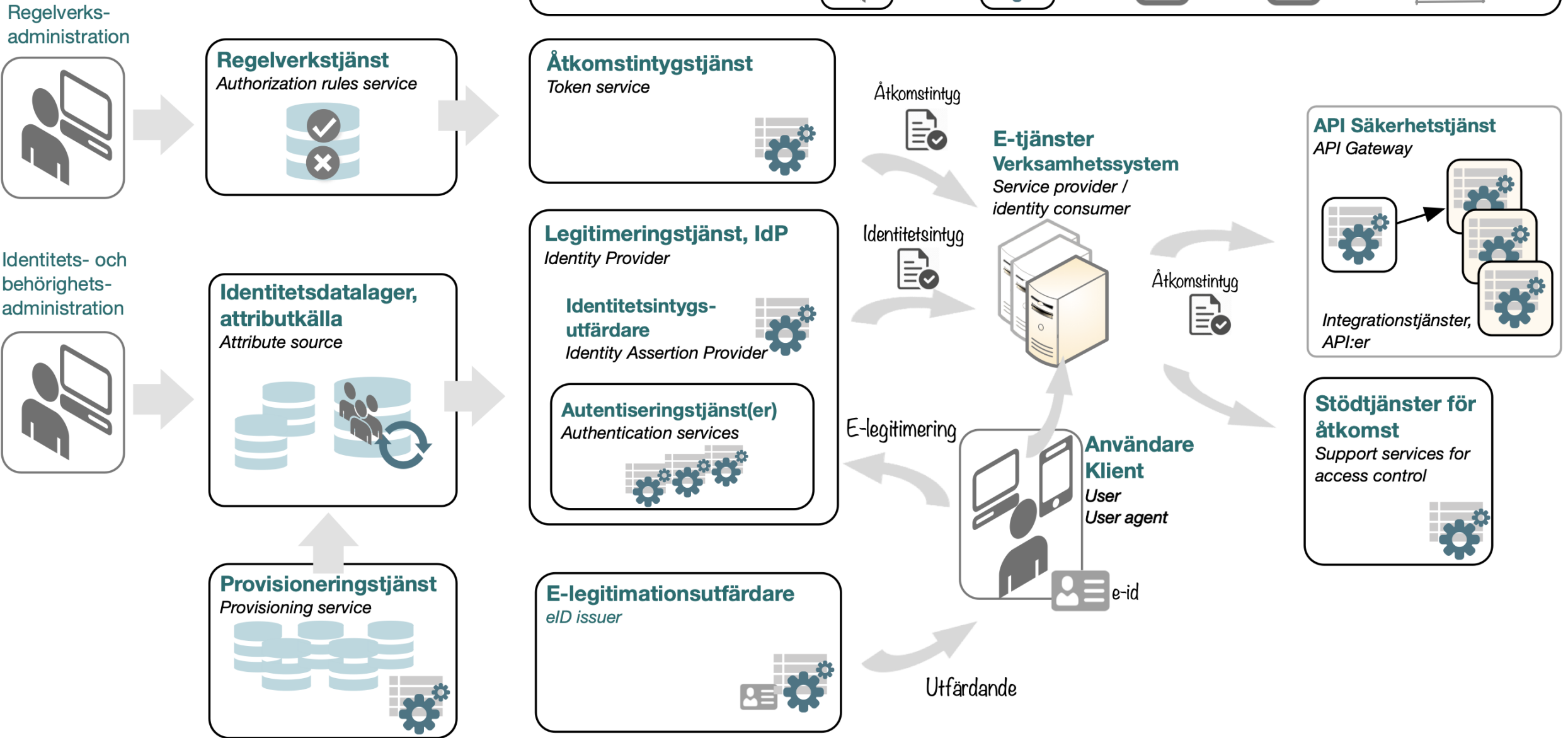

Ett företag inom SKR

Referensarkitektur för Identitet och åtkomst (IAM)

Autentisering och
auktorisering av system

Referensarkitektur Identitet och åtkomst

Referensarkitektur Identitet och åtkomst

Regelverks-
administration

Identitets- och
behörighets-
administration

Federation

Federationsoperatör
Federation operator

Medlemsregister

Metadatatjänst

Tillitsramverk

Attribut

Godkännandeprocess

Åtkomstintygstjänst

Token service

Legitimeringstjänst, IdP

Identity Provider

**Identitetsintygs-
utfärdare**

Identity Assertion Provider

Autentiseringstjänst(er)

Authentication services

E-legitimationsutfärdare

eID issuer

Åtkomstintyg

**E-tjänster
Verksamhetssystem**

*Service provider /
identity consumer*

Identitetsintyg

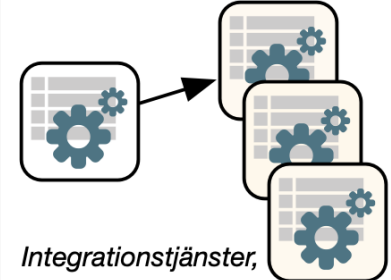

Åtkomstintyg

API Säkerhetstjänst

API Gateway

*Integrationstjänster,
API:er*

E-legitimering

**Användare
Klient**

*User
User agent*

**Stödtjänster för
åtkomst**

*Support services for
access control*

Utfärdande

Referensarkitektur för Identitet och åtkomst (IAM)

Autentisering och auktorisation av system

	Federation & tillit	SAML2 Metadata OIDC Federation
	Federerad inloggning, SSO	SAML2 WebSSO OIDC
	Identitet & egenskaper	SAML2 Assertions JSON Identity Suite
	Delegerad åtkomst	OAuth2
	Provisionering	SPML SCIM
	Autentisering	eID på smart kort, mobil enhet osv.

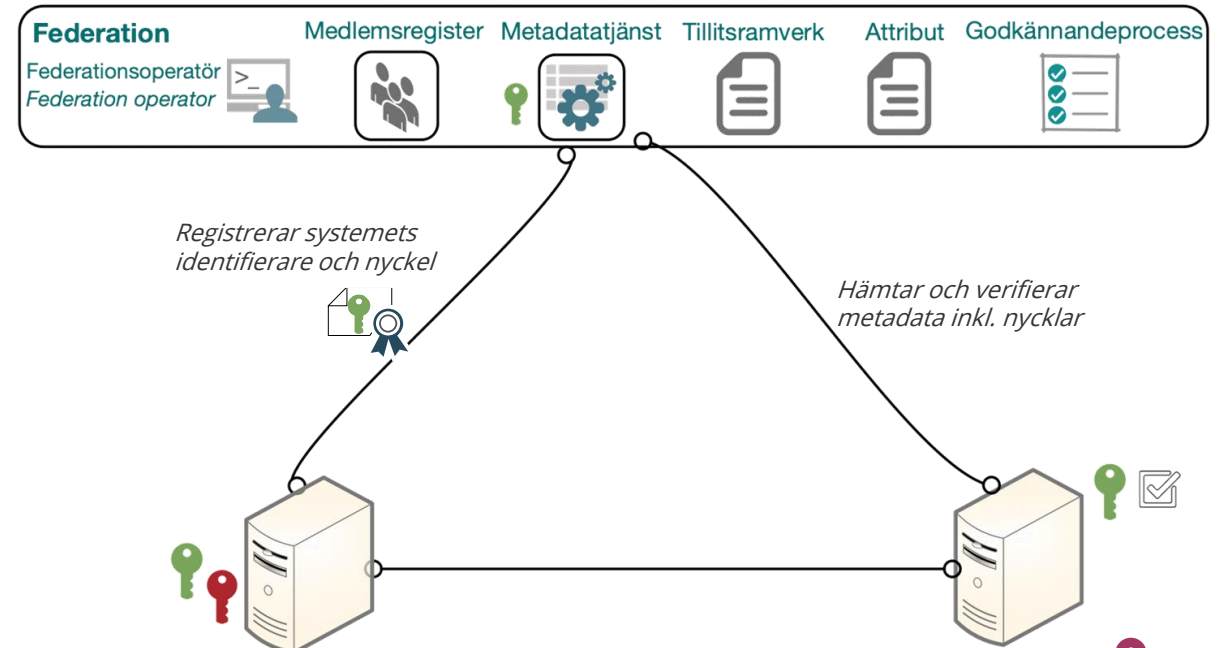
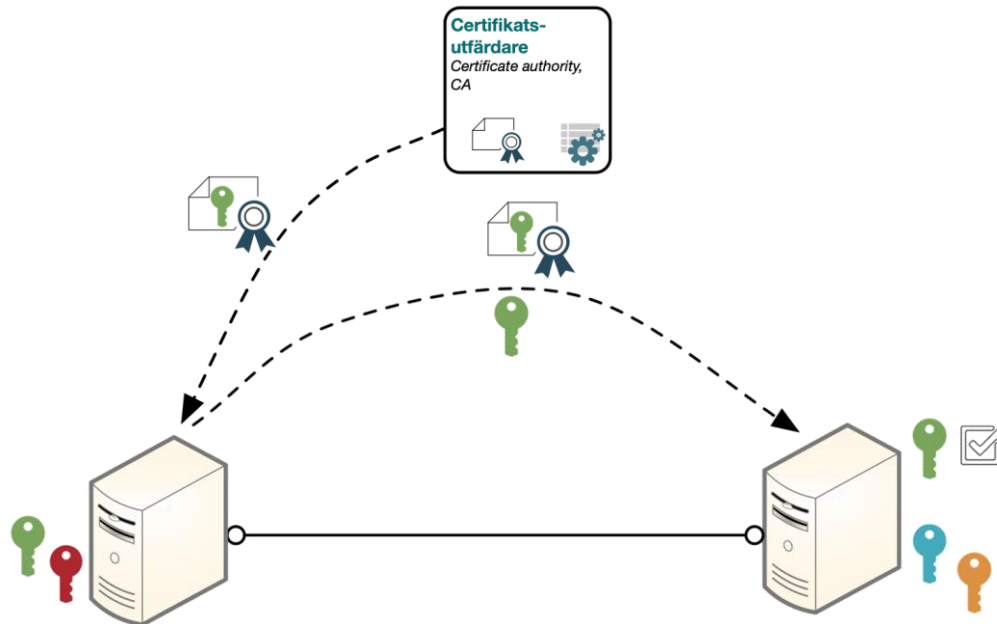
autentisering - kontroll av uppgiven identitet

auktorisering - avgöra om en aktör (användare eller system) har rättighet till viss information och/eller funktion

Registrering av systemidentiteter

Etablera tillit till system

- Krav: ett system ska kunna hålla ett asymmetriskt **nyckelpar** (privat/publik)
→ möjliggör god skalbarhet, stöd för standardiserad säkerhetsteknik samt hög tillitsnivå
- Använd **unika systemidentifikatorer**, rekommenderat i form av URL:er
- Registrera **bilateralt** eller via **federation**, ev. med stöd av certifikatsutfärdare (CA)

Registrering av systemidentiteter

Principer för att etablera tillit

- **Öppen PKI**

- Certifikat från flera publika utfärdare; komplext att hantera godkännandeprocessen
- Kombinerar oftast med att registrera en unik del av certifikatet, ett attribut, den publika nyckeln eller hela certifikatet (s.k. *pinning*) för att öka säkerheten
- Kräver spärrkontroller samt certifikatutbyte innan det blir ogiltigt, förutom nyckelutbyte vid behov

- **Sluten PKI**

- Certifikat från en dedikerad utfärdare för respektive form av datautbyte
- Kräver spärrkontroller samt certifikatutbyte innan det blir ogiltigt, förutom nyckelutbyte vid behov
- Kan leda till många olika certifikat för ett och samma system om deltagande i flera slutna PKI:er

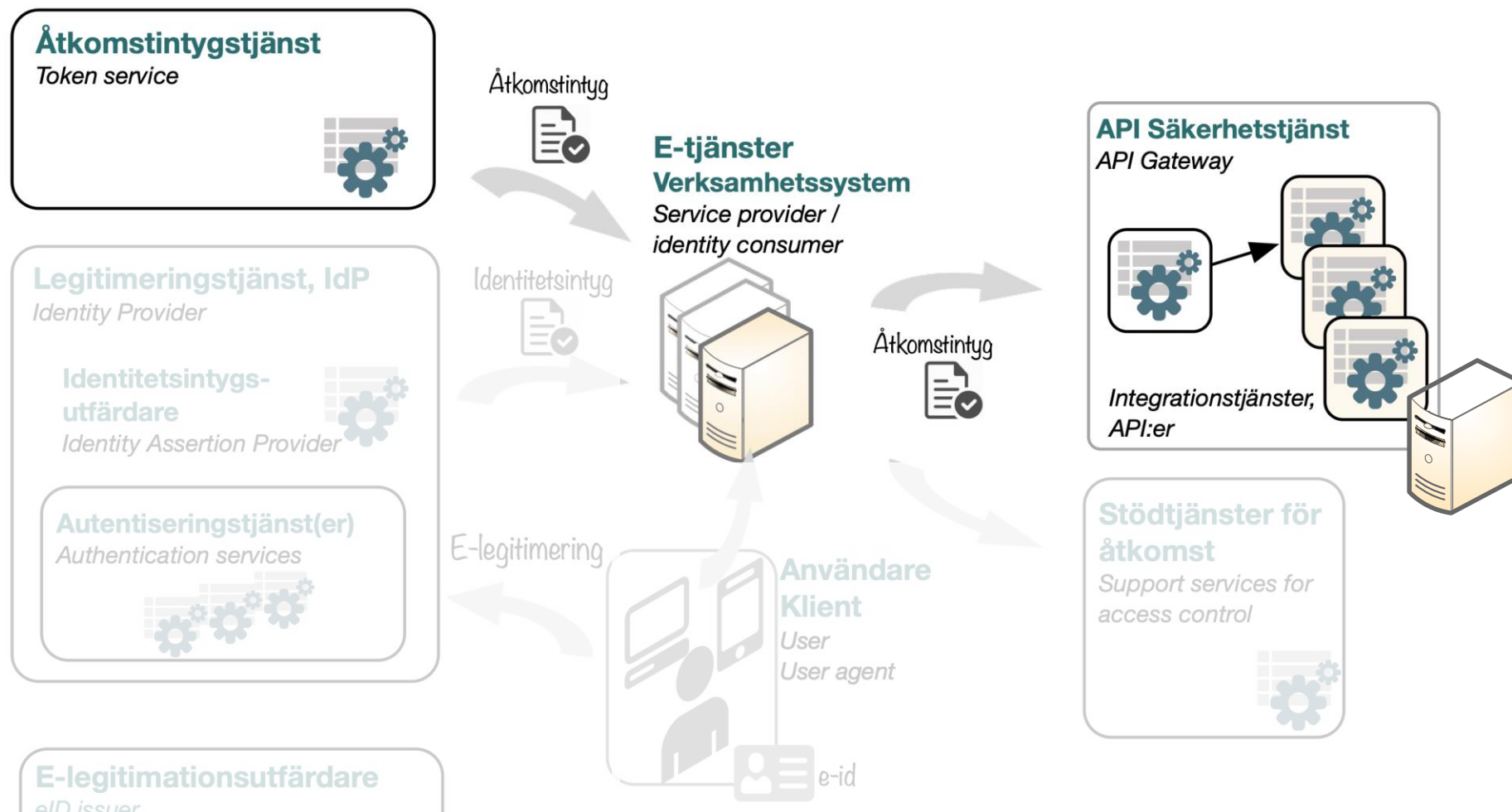
- **Publik nyckel-registrering** - *rekommenderas*

- Mycket god skalbarhet och kontroll över registreringsprocessen - från bilateralt till stora federationer
- Nyckeln kan med fördel levereras i ett självsignerat certifikat
- Nyckelutbyte vid behov

*Stöd i standarder:
OASIS SAML 2.0 Metadata
Interoperability Profile
OpenID Connect Federation 1.0*

System-system-kommunikation

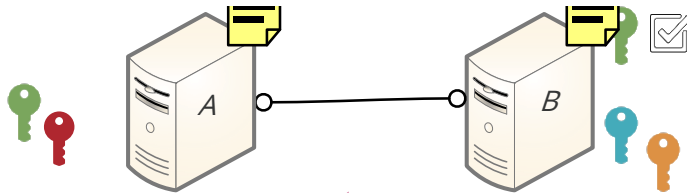
enligt Referensarkitektur IAM

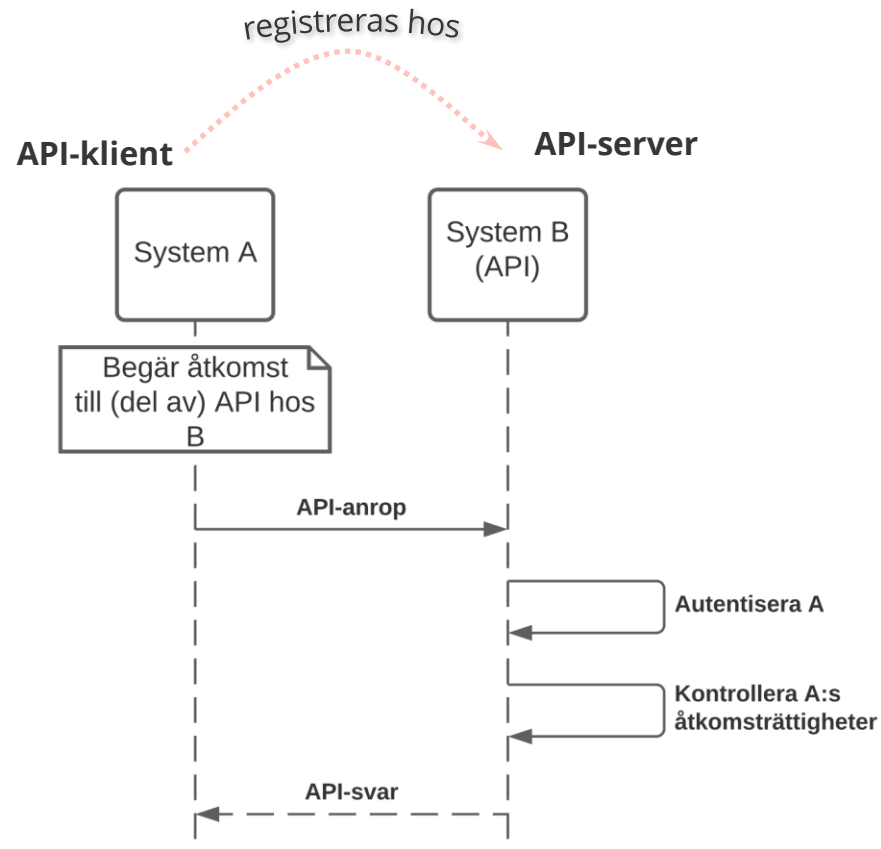
System-system-kommunikation

Grundläggande interaktionsmönster

Rekommenderade
autentiseringsprotokoll:

- *mutual TLS*
- *private_key_jwt*

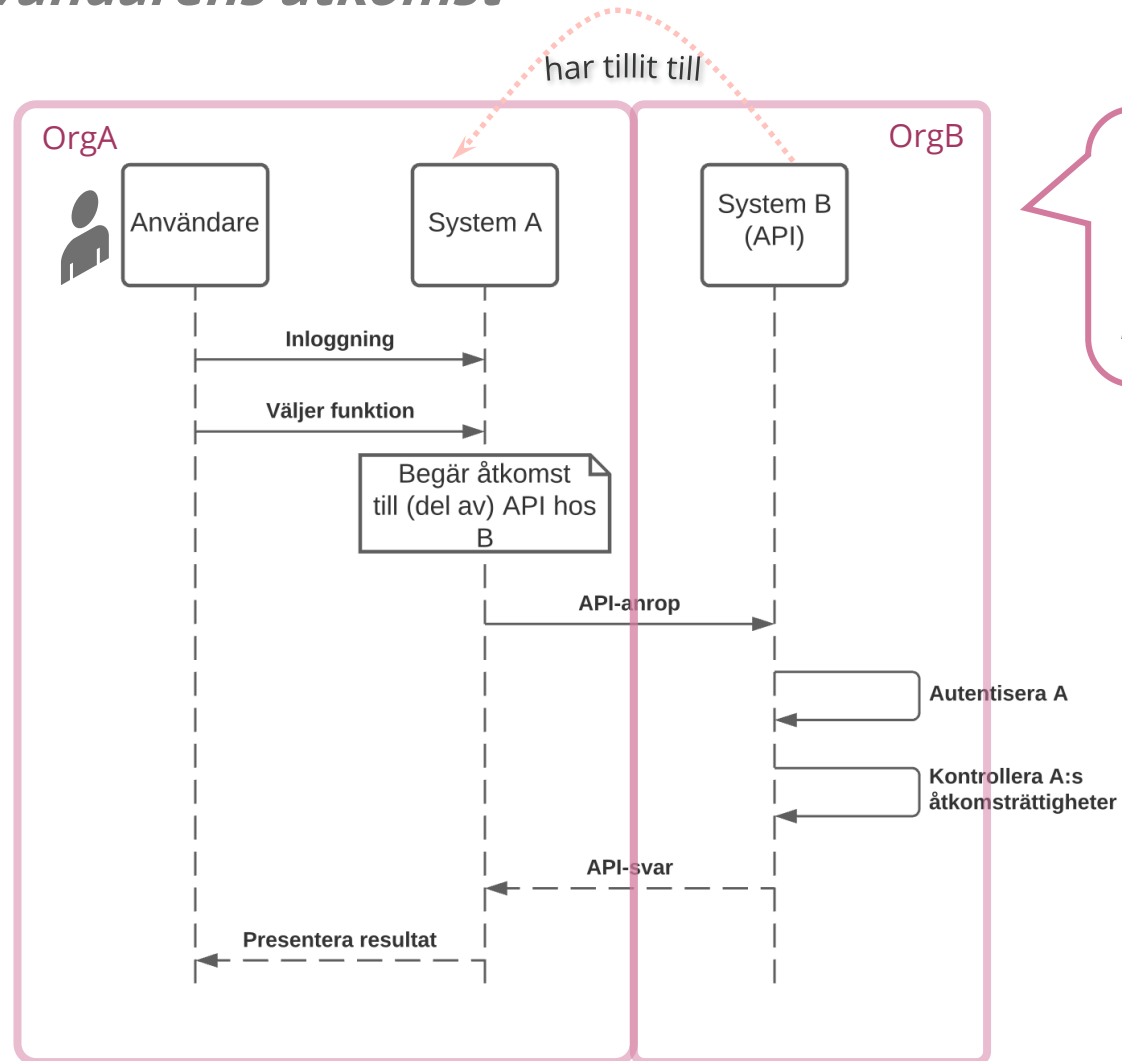

Autentisering och
auktorisering av
systemet vid varje
anrop
(t.ex med vitlistning av
system)

Enkel integration men
kan vara utmanande
att skala upp till
många system

System-system-kommunikation

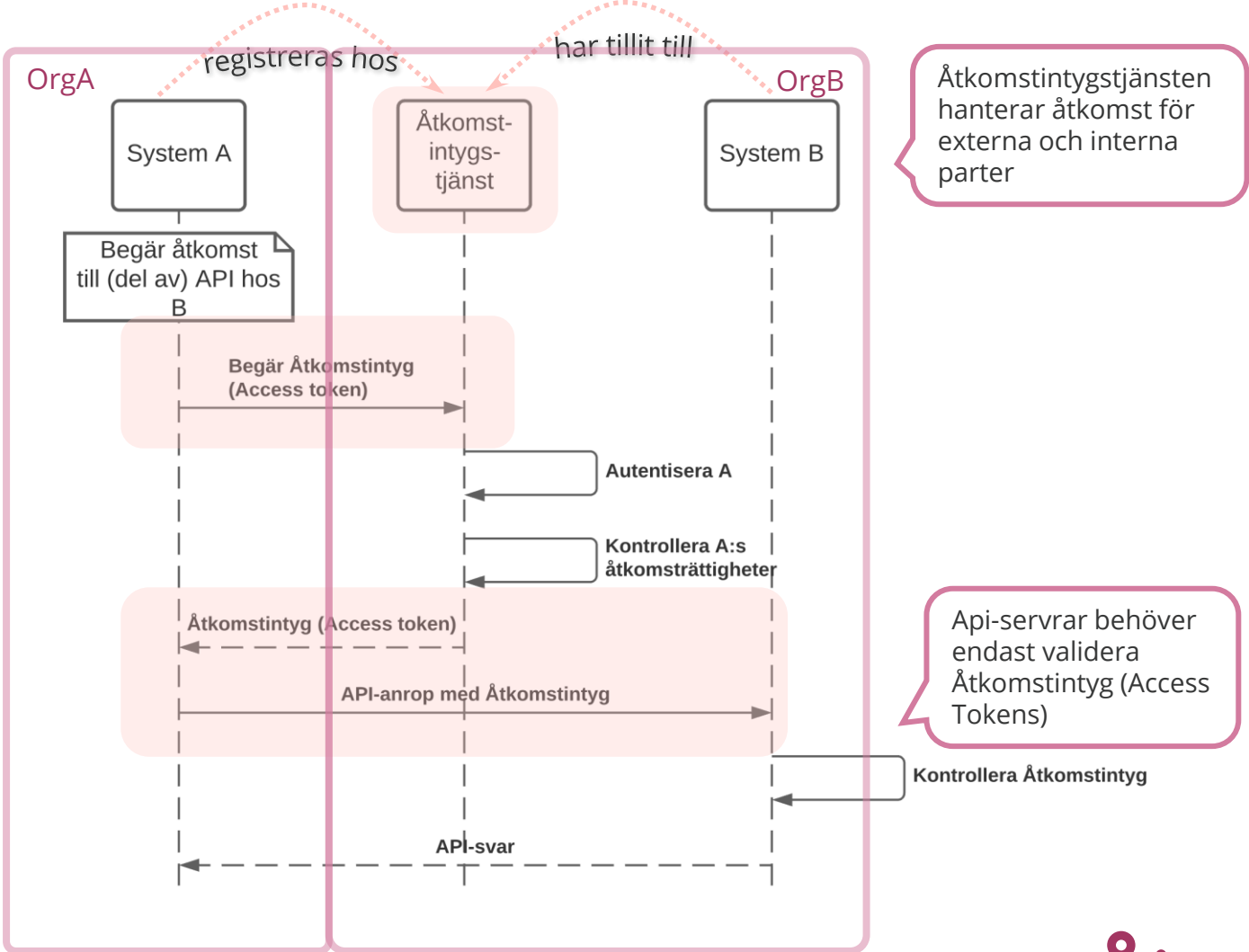
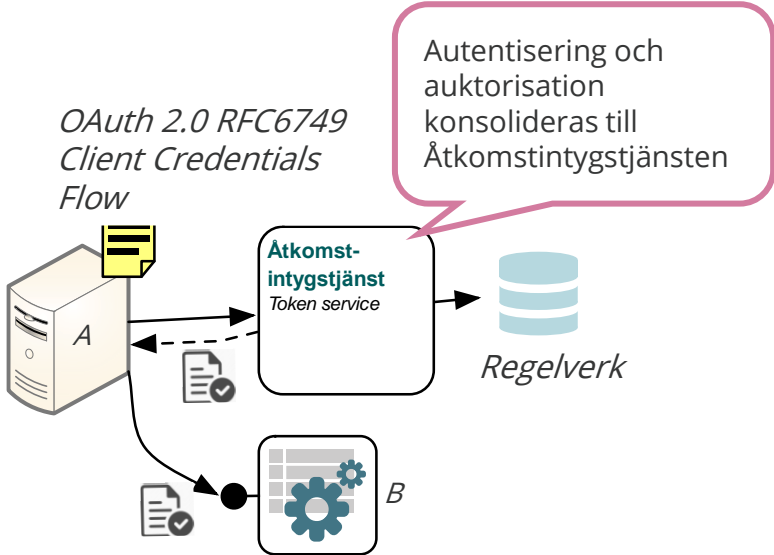
Organisationstillit för användarens åtkomst

Organisation B litar på att A ansvarar för att autentisering och åtkomstkontroll av användare hanteras utifrån överenskomna krav, "organisationstillit"

System-system-kommunikation

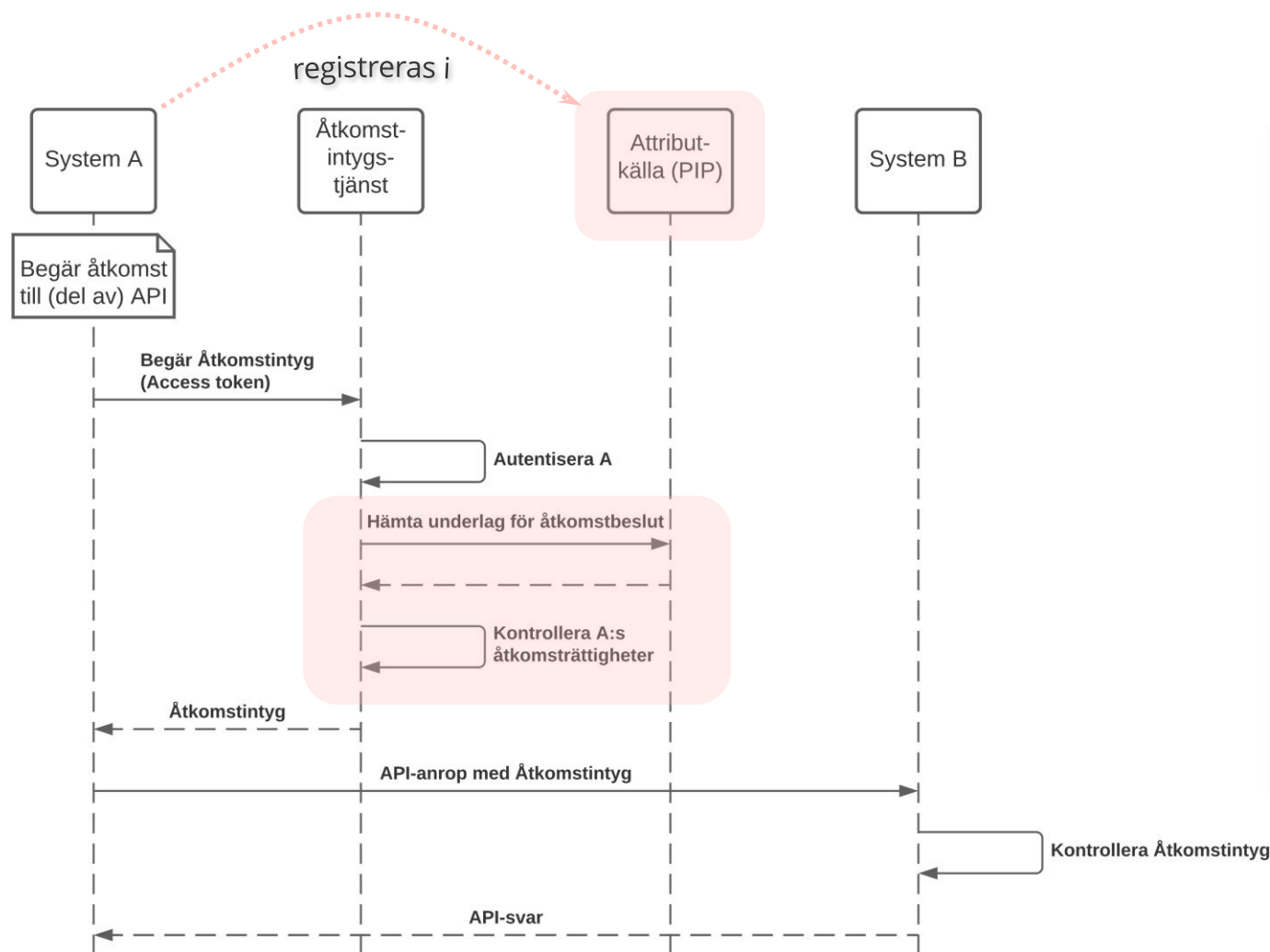
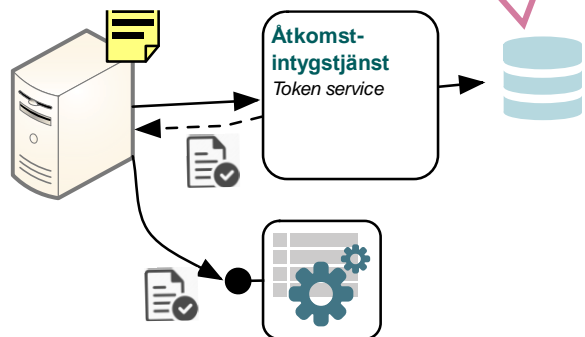
Konsolidera åtkomsthanteringen med åtkomstintygstjänst

Hantera egenskaper för system

Ökad skalbarhet med attribut som underlag för åtkomstbeslut

Attribut kan utgöra underlag för att på ett skalbart sätt styra åtkomst till API:er

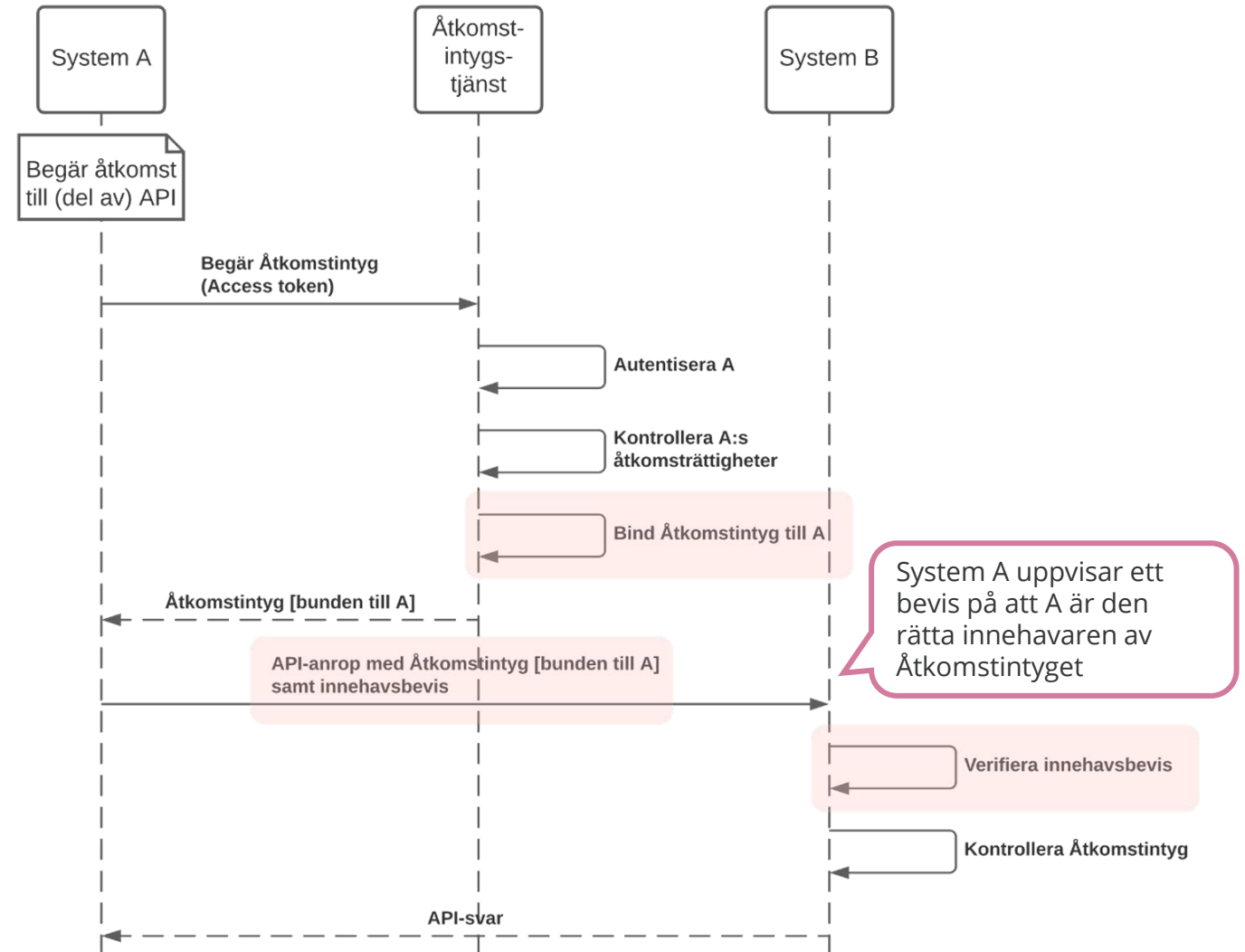
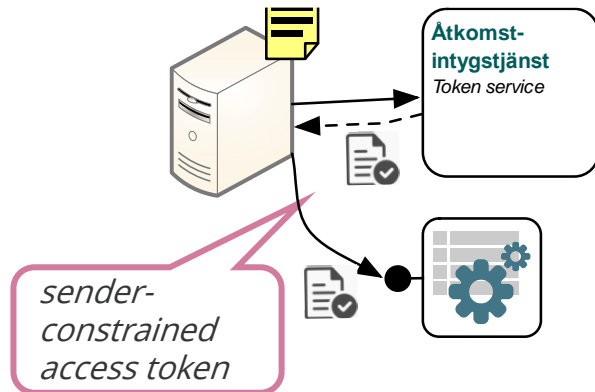

Bevisa innehav av åtkomstintyg

Proof-of-Possession (PoP)

Förstärkt skydd av åtkomstintygen mot återuppspelningsattacker

Rekommenderas vid höga krav på säkerhet

Innehavsbevis

Rekommenderat protokoll för "Proof-of-Possession" för säkrare åtkomstintyg

- *OAuth 2.0 DPOP "Demonstrating Proof-of-Possession at the Application Layer"*
  - Bygger på **publik/privat nyckel** och **signering av ett bevis**
  - Fungerar både **confidential clients** och **public clients**
    - Kan t.ex. använda säkert utrymme i en mobiltelefon för nyckeln
  - **Oberoende av transportprotokollet**
    - End2end mellan API-klient och API-server på applikationsnivån
    - Kräver inte en relativt kostsam upprepning av mutual TLS i alla led.
En mTLS-kedja bryts i lastbalanserare framför API-server, vilket kräver produktspecifika lösningar
  - Stödjer **olika autentiseringstekniker**
  - Kan **införas successivt**
    - Möjliggör i infrastrukturen för IAM först, kräv innehavsbevis efter behov

confidential clients – applikationen har en serversida som kan förvara en nyckel säkert

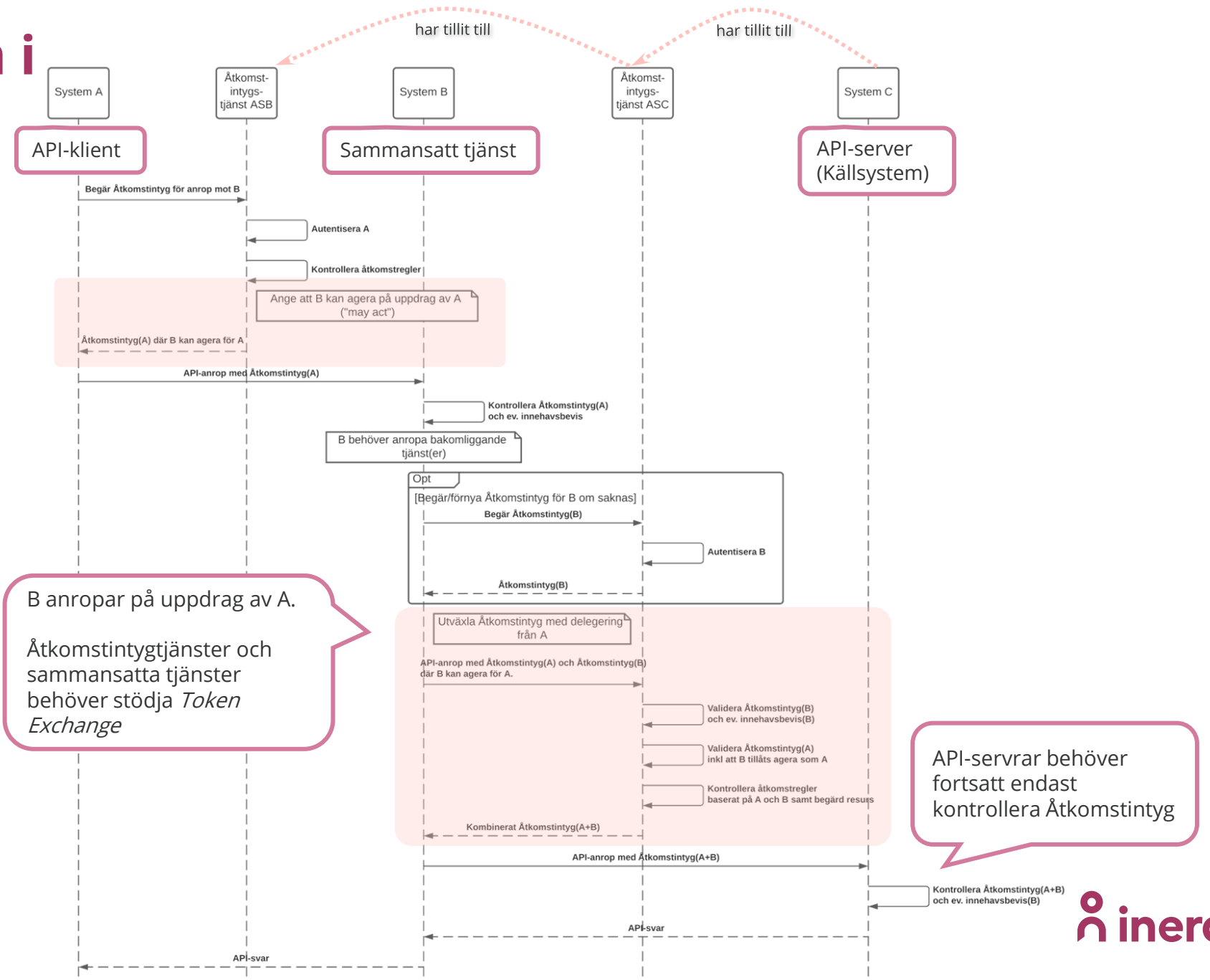
public clients – app som enbart körs ute på användarens enhet (t.ex en SPA)

System-till-system i flera led

Autentisering och auktorisation för **sammansatta tjänster** med hjälp av delegering

Sammansatt tjänst - API som i sin tur hämtar data från andra API:er och sammanställer ett svar

RFC8693 Token Exchange

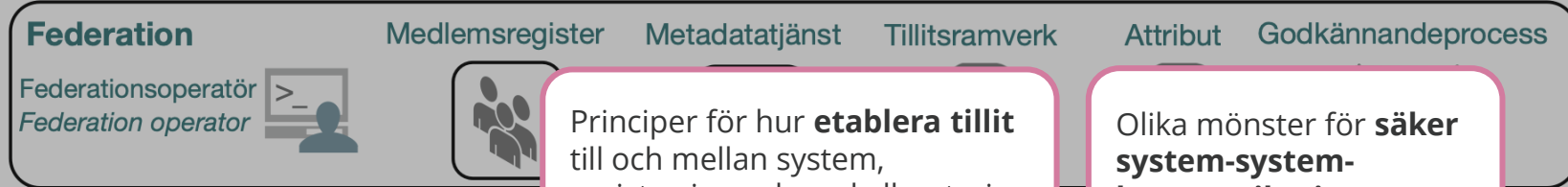
Referensarkitektur Identitet och åtkomst

Autentisering och auktorisation av system

Regelverks-
administration

Identitets- och
behörighets-
administration

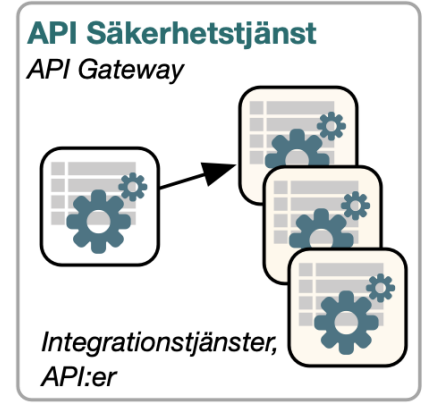
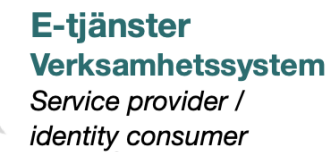

Principer för hur **etablera tillit** till och mellan system, registrering och nyckelhantering

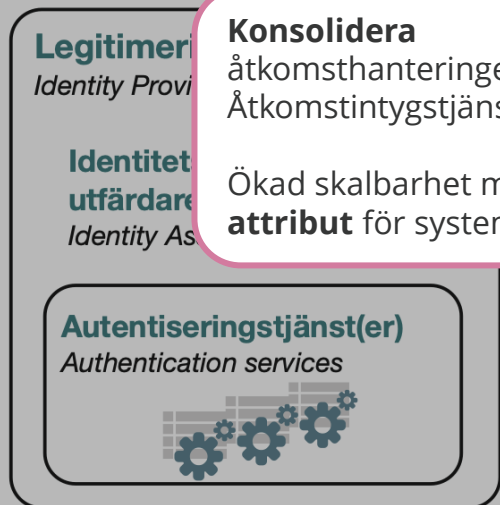
Olika mönster för **säker system-system-kommunikation**

Åtkomstintyg

Konsolidera åtkomsthanteringen med Åtkomstintygstjänst
Ökad skalbarhet med **attribut** för system

Säker API-åtkomst med åtkomstintyg
Stärkt säkerhet med **innehavsbevis**
Säkra API-anrop i flera led för sammansatta tjänster

E-legitimering

Utfärdande

Tack!

Mer information om Referensarkitektur för Identitet
och åtkomst (IAM) på

www.inera.se

www.rivta.se

www.inera.se

Ett företag inom SKR

Referensarkitektur för Identitet och åtkomst (IAM)

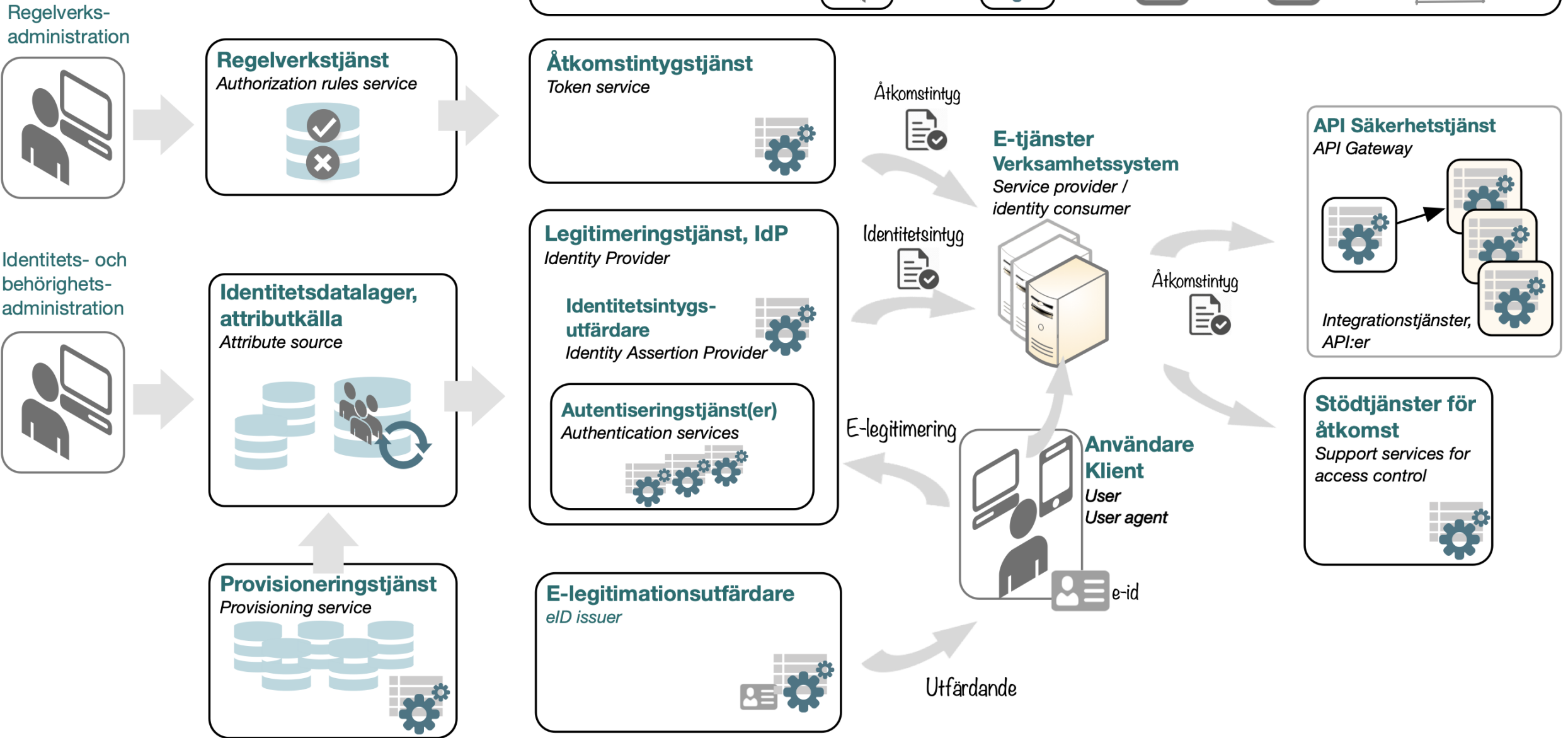
Autentisering och auktorisation
av användare

www.inera.se

 inera
Ett företag inom SKR

Referensarkitektur Identitet och åtkomst

Referensarkitektur Identitet och åtkomst

Regelverks-
administration

Identitets- och
behörighets-
administration

Federation

Federationsoperatör
Federation operator

Medlemsregister

Metadatatjänst

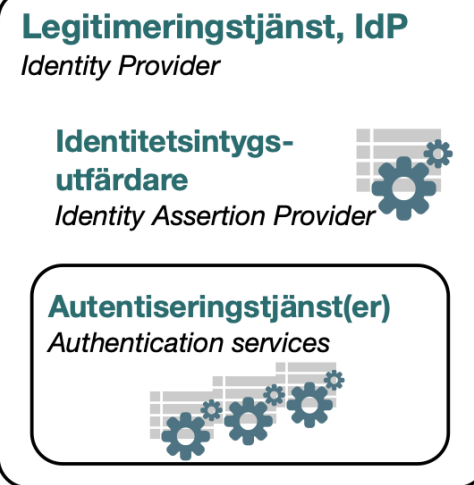
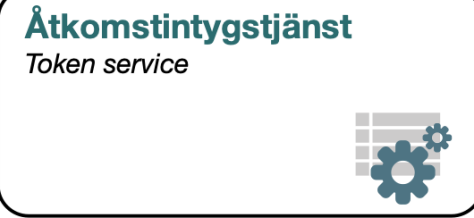
Tillitsramverk

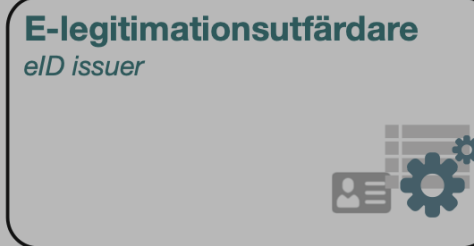
Attribut

Godkännandeprocess

Autentiseringstjänst(er)
Authentication services

Åtkomstintyg

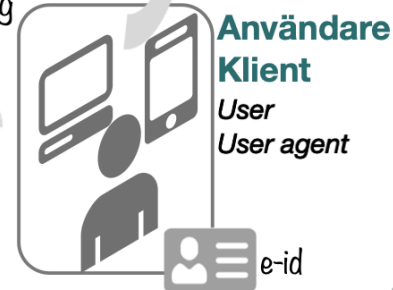
Identitetsintyg

E-legitimering

Utfärdande

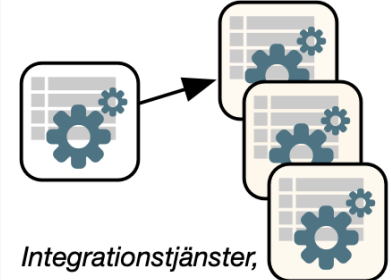
**E-tjänster
Verksamhetssystem**
*Service provider /
identity consumer*

Åtkomstintyg

API Säkerhetstjänst
API Gateway

*Integrationstjänster,
API:er*

**Stödtjänster för
åtkomst**
*Support services for
access control*

*Support services for
access control*

Referensarkitektur för Identitet och åtkomst (IAM)

Autentisering och auktorisation av användare

Federation & tillit	SAML2 Metadata OIDC Federation
Federerad inloggning, SSO	SAML2 WebSSO OIDC
Identitet & egenskaper	SAML2 Assertions JSON Identity Suite
Delegerad åtkomst	OAuth2
Provisionering	SPML SCIM
Autentisering	eID på smart kort, mobil enhet osv.

autentisering - kontroll av uppgiven identitet

auktorisering - avgöra om en aktör (användare eller system) har rättighet till viss information och/eller funktion
e-legitimation, e-id
- elektronisk id-handling

Autentisering av användare

*Legitimeringstjänst, autentiseringstjänst
och identitetsdata*

Autentisering av användare

Grundläggande principer

- En användare kan t.ex vara en **medarbetare** i en verksamhet eller en **invånare** i Sverige
- En autentisering omfattar kontroll av en eller flera oberoende **autentiseringsfaktorer** "något man har", "något man vet", "något man är" (biometri).
- Tillitsramverket för kvalitetsmärket Svensk e-legitimation definierar de **tillitsnivåer** som kan och bör användas för att bedöma styrkan i autentiseringen, exempel:
  - **Tillitsnivå 2:** krav på tvåfaktorsautentisering och viss tillit till identiteten, t.ex. genom att en kod skickas i kodkuvert till sökandens folkbokföringsadress
  - **Tillitsnivå 3:** krav på tvåfaktorsautentisering, och identiteten verifieras på likvärdigt sätt som vid utgivning av en fullgod svensk legitimationshandling

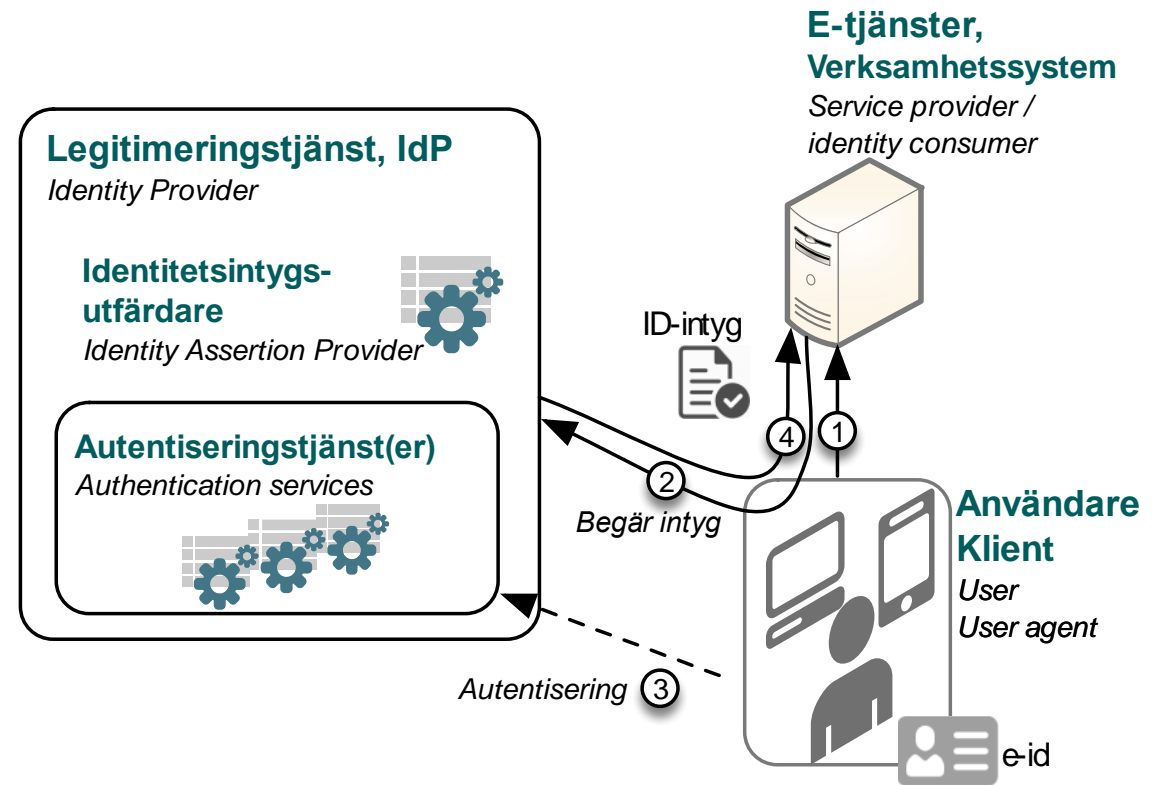
Exempel på tvåfaktorausentisering:
ditt fingeravtryck SAMT innehav av en
skyddad e-legitimation på en personlig
mobil enhet

Legitimeringstjänst (IdP)

”Navet” i IT-infrastrukturen för identitet- och åtkomst

- Legitimeringstjänsten **identifierar och autentiserar användaren** på begäran av e-tjänsten
- E-tjänsten kan kräva att autentiseringen möter en viss **tillitsnivå**
- Legitimeringstjänsten utfärdar **identitetsintyg** vid godkänd autentisering
- E-tjänsten ansvarar för **utloggning** ur e-tjänsten
- Möjlighet till **singelinloggning** (SSO)
- **Standardprotokoll** för integration med e-tjänster
  - SAML2
  - OpenID Connect

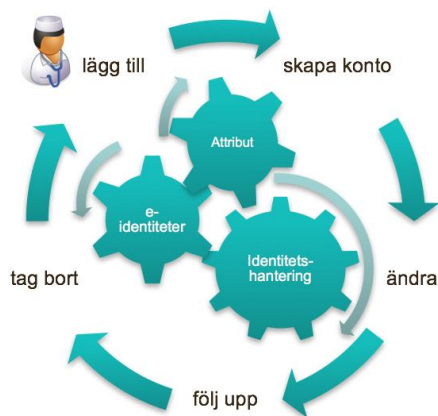

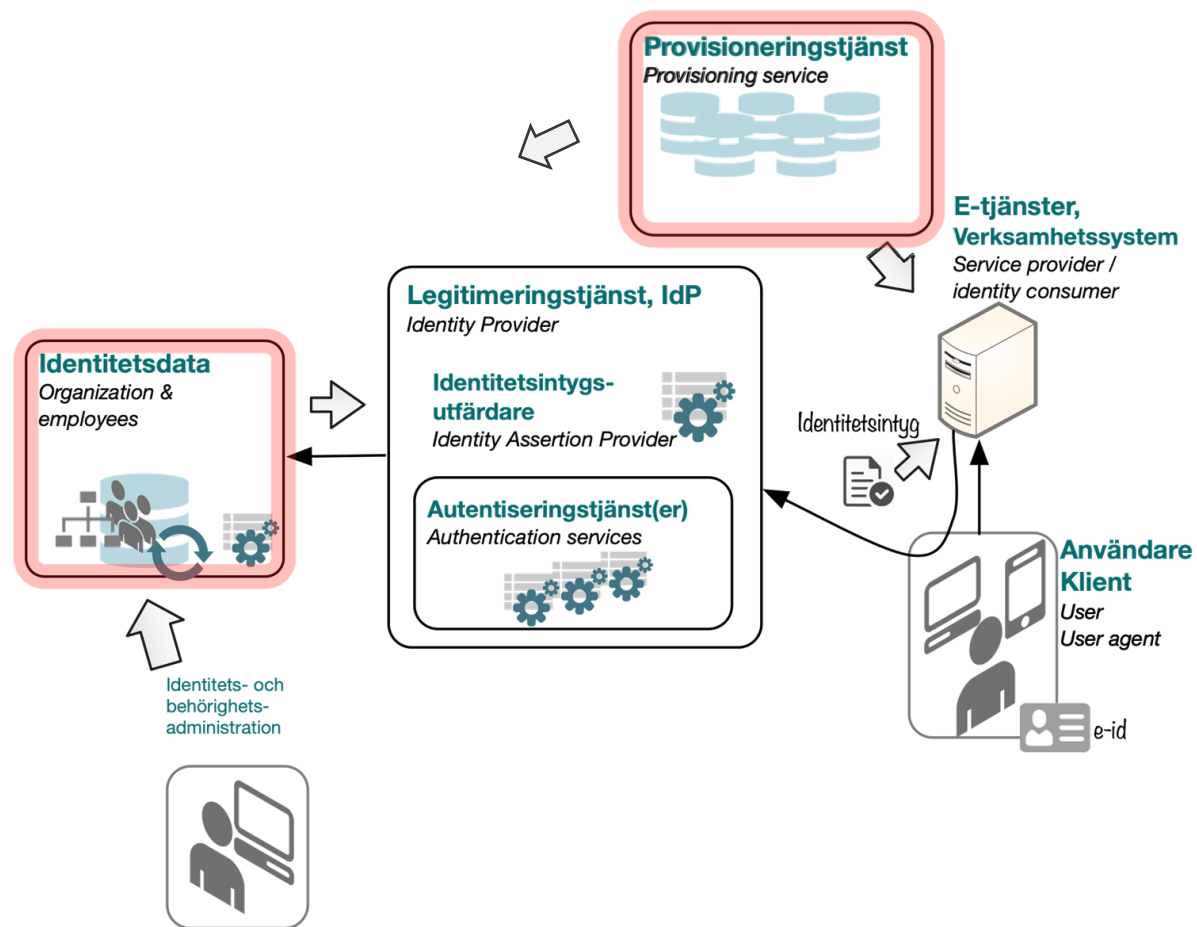
Identitetsdatalager och provisionering

Livscykelhantering och kvalitetssäkring av identitetsdata

- Identitetsintyg – signerade egenskaper/attribut ifrån **identitetsdatalager** (attributkälla)
  - Personliga (*personnummer, namn*)
  - Anställningsrelaterade (*tjänste-id, organisation*)
  - Uppdragsrelaterade (*uppdrag för organisation*)
- **Provisionering** av identitetsdata
  - från flera källsystem till identitetsdatalagret
  - till e-tjänsten för att skapa användarkonton

Livscykelhantering och kvalitetssäkring av data

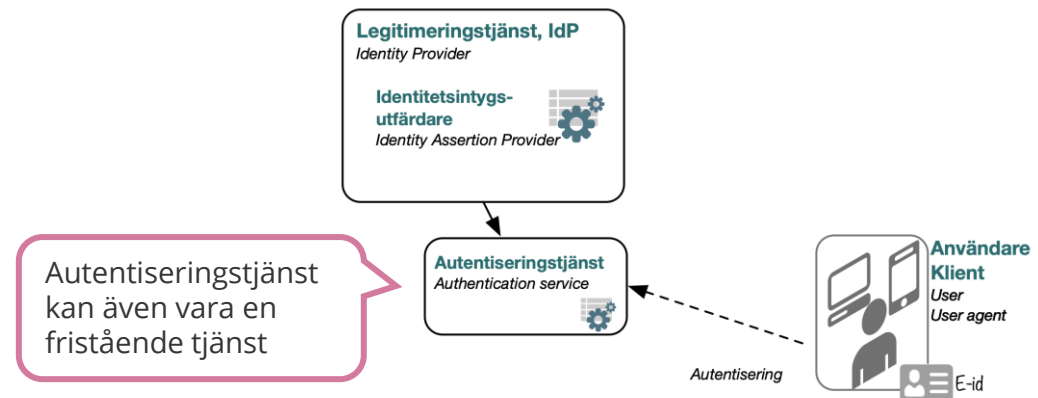
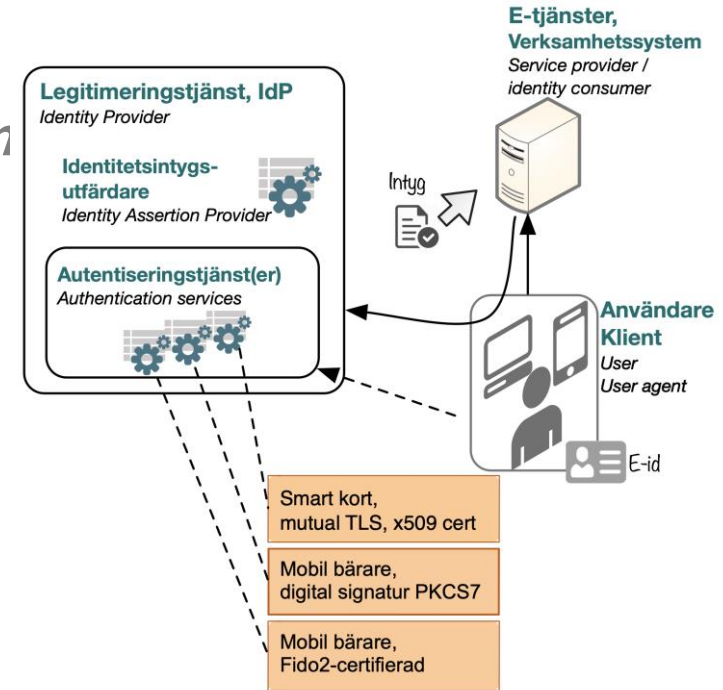

Legitimeringstjänst (IdP)

Autentiseringstjänsterna ger stöd för olika tekn

- Legitimeringstjänsten kan tillhandahålla flera autentiseringsmetoder och för det nyttja olika autentiseringstjänster och teknik

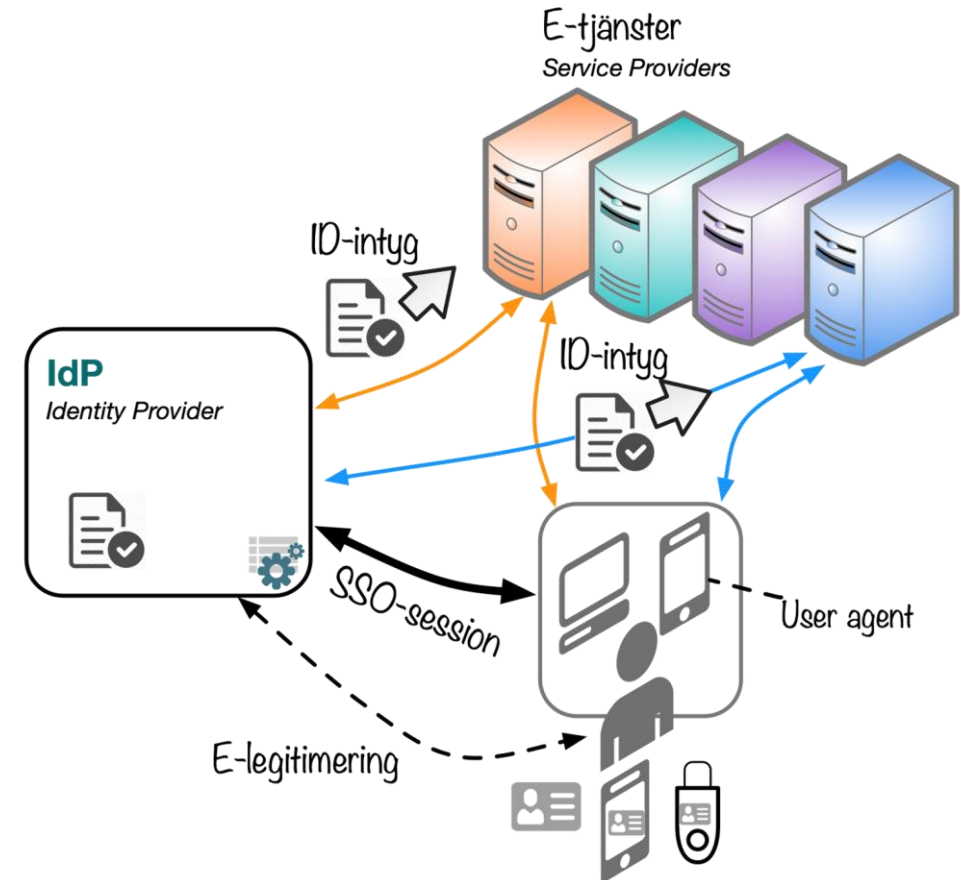
→ Ny autentiseringsteknik kan införas i verksamheten **utan att ändra integrationen** med e-tjänsterna

Legitimeringstjänst (IdP)

Singelinloggning (SSO) styrs via IdP och e-tjänsten själv

- IdP etablerar en **SSO-session** mot användarens klient efter godkänd autentisering
- Om giltig SSO-session finns med användarens klient kan nytt identitetsintyg utfärdas utan ny autentisering av användaren
- Hur länge SSO-sessionen gäller sätts i IdP utifrån verksamhetskrav
- Användaren - via e-tjänsten - kan närsomhelst avsluta SSO-sessionen
- E-tjänsten kan välja **tvingande e-legitimering** (forced authentication) för att inte nyttja SSO om behov finns

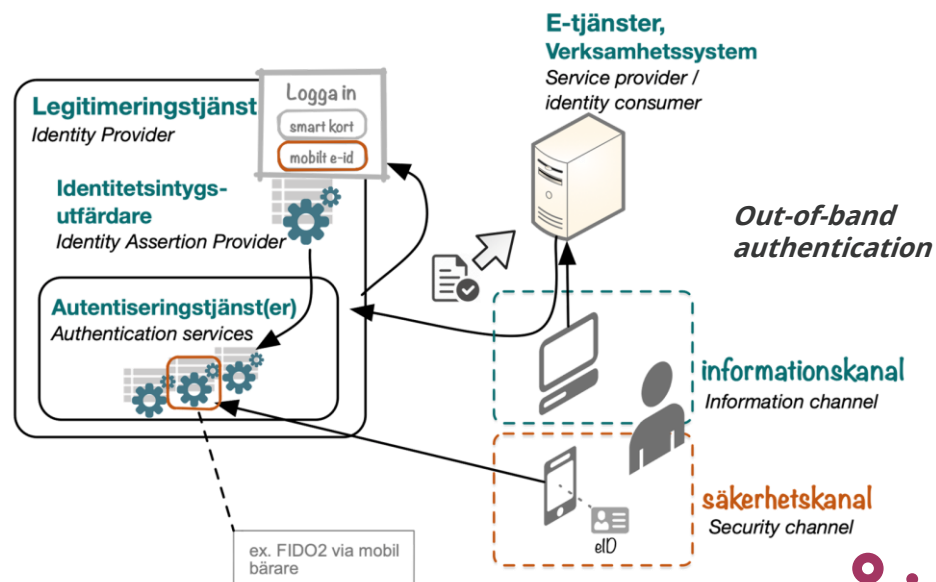
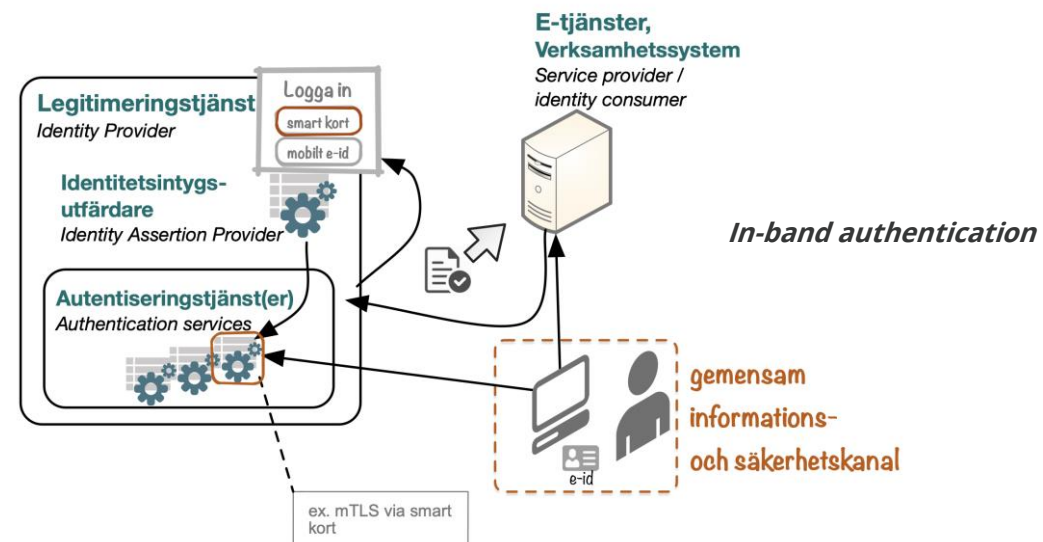
Legitimeringstjänst (IdP)

Autentisering in-band och out-of-band

Styrande princip:

Autentisering ska (vid behov) kunna ske i separat säkerhetskanal skild ifrån informationskanalen, även kallad **out-of-band authentication**

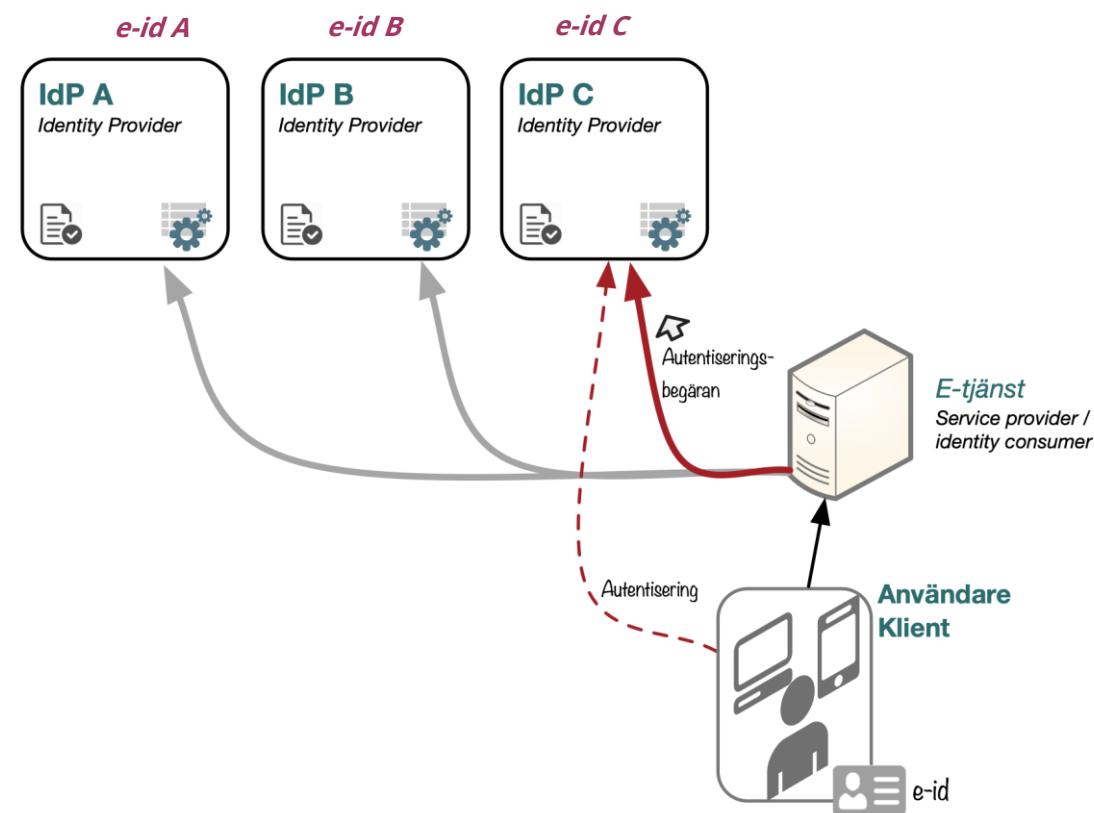
- lös koppling mellan klienten, e-tjänsten och autentiseringslösningen (e-leg)
- möjliggör autentisering mot utrustning/system som saknar möjlighet att ansluta extra hårdvara osv.
- underlättar mobilitet
- möjliggör att använda e-leg på nya typer av bärare

Legitimeringstjänst (IdP)

Att använda flera IdP:er från en och samma e-tjänst

- En e-tjänst kan få stöd för inloggning med flera olika typer av e-legitimationer som hanteras av olika IdP:er
- I federativa sammanhang kan e-tjänst erbjuda inloggning via respektive organisations egna IdP

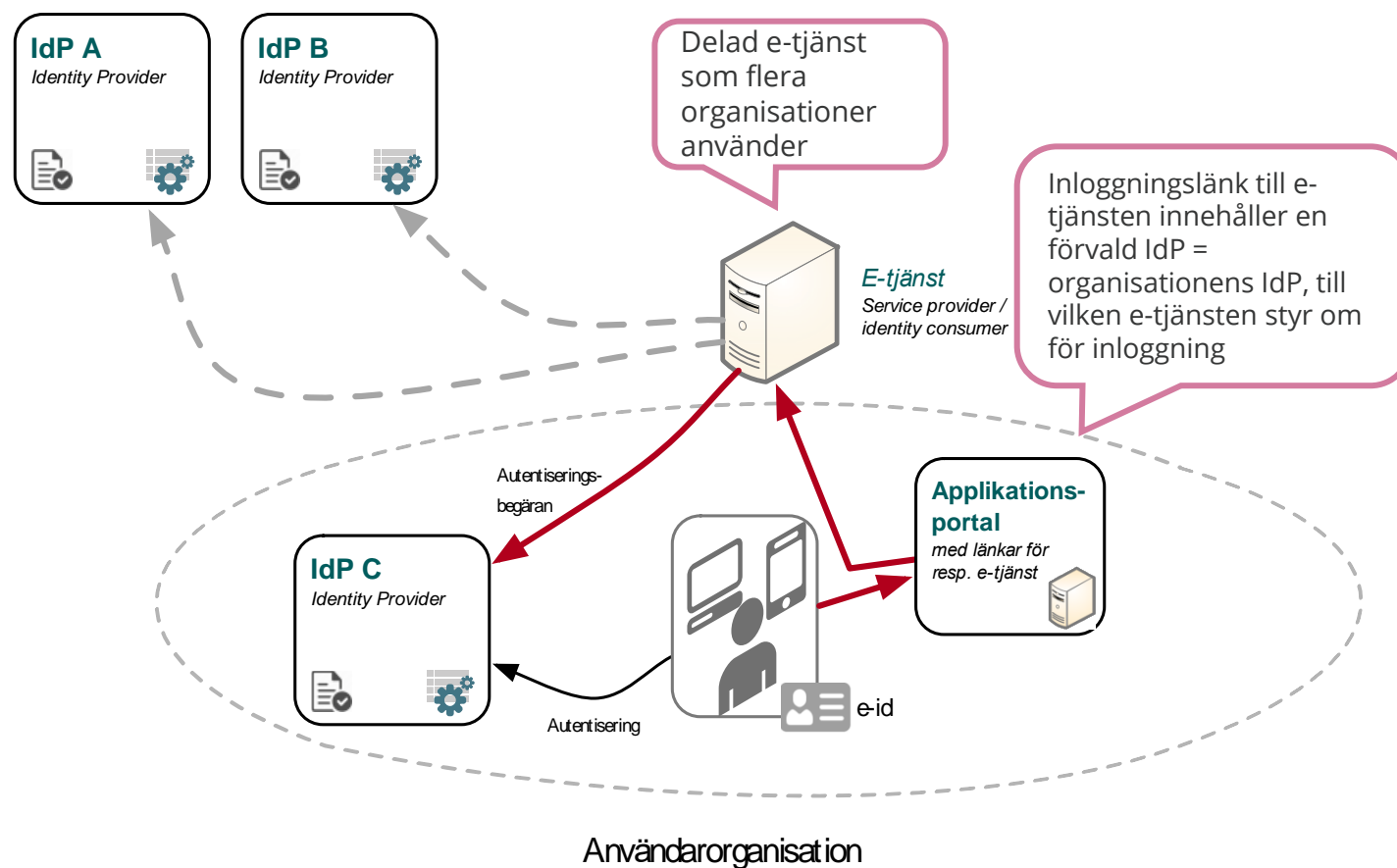

Legitimeringstjänst (IdP)

Hur väljs IdP i det aktuella fallet?

Referensarkitekturen pekar ut mönster man kan använda för val av IdP:

1. E-tjänsten **implementerar val av IdP** och presenterar valet för användaren
2. E-tjänsten nyttjar en **Anvisningstjänst** som realiserar en gemensam funktion för att välja IdP
3. Organisationen ger användarna **inloggningslänkar** till e-tjänsten med **förvald IdP** = organisationens egna legitimeringstjänst

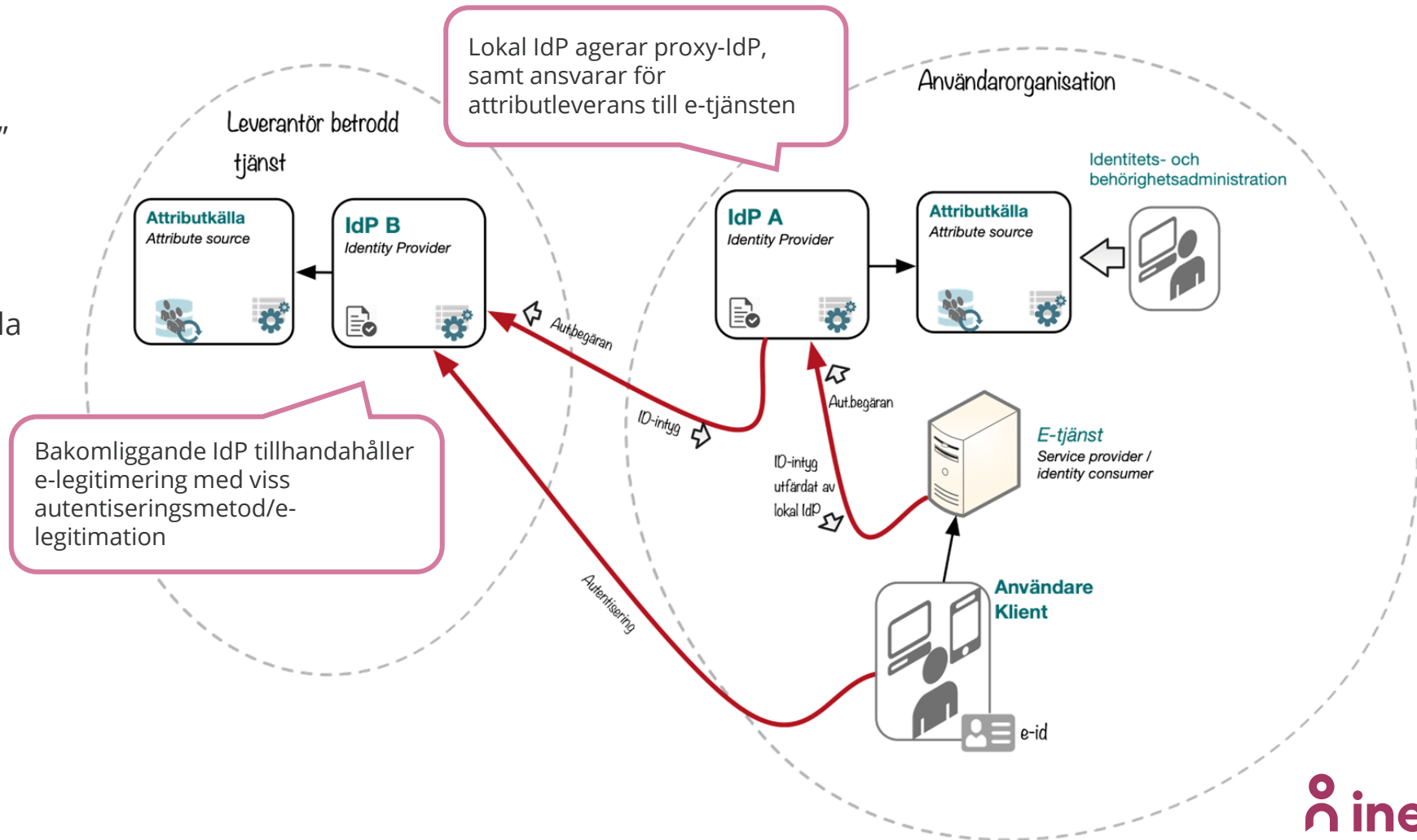

Legitimeringstjänst (IdP)

Mönstret proxy-IdP för att ansluta ytterligare IdP:er

Ge tillgång till fler IdP:er bakom den lokala IdP-tjänsten som agerar "proxy"

Den lokala IdP-tjänsten kan tillhandahålla lokala autentiseringsmetoder, hålla ihop användarupplevelsen och ge möjlighet till SSO

Legitimeringstjänst (IdP)

Utfärdande och förmedling av identitetsintyg

ombedda intyg (solicited assertions) – bör användas

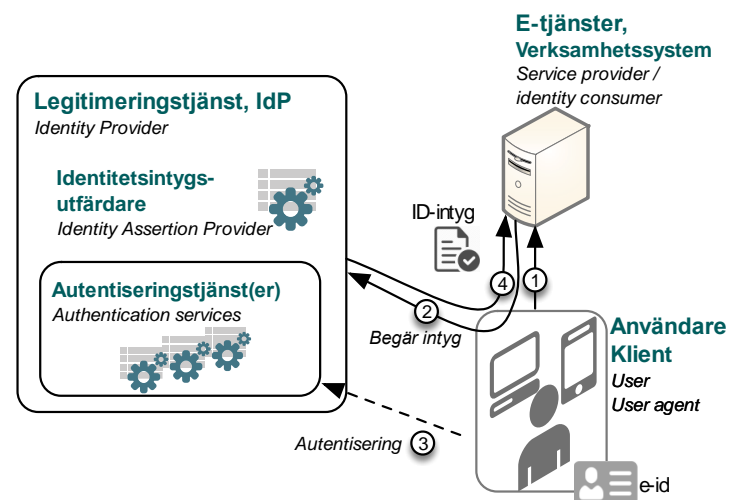
Användaren väljer att logga in i e-tjänst (1).

E-tjänsten (*Service Provider, SP*) skickar en

autentiseringsbegäran till IdP (2) och anger vilka attribut som

den behöver, och får efter autentiseringen (3) ett ID-intyg i retur

(4)

oombedda intyg (unsolicited assertions)

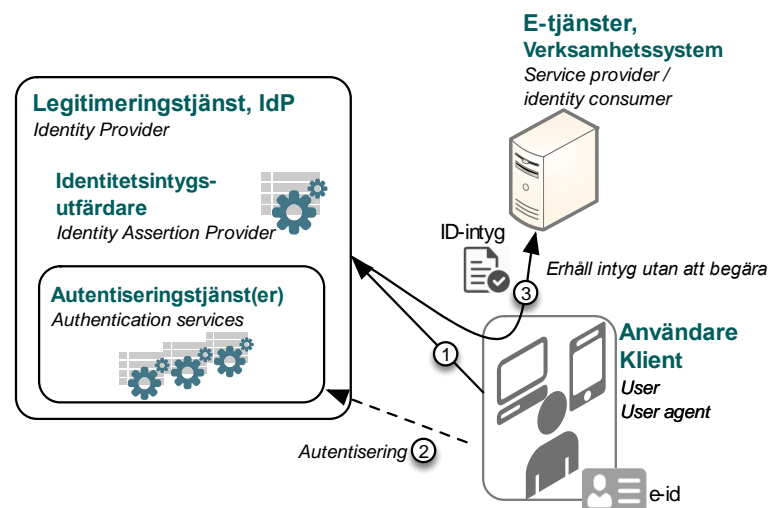
Användaren använder en anpassad länk (1) som först går till

önskad IdP, och efter autentiseringen (2) styrs användaren vidare

till e-tjänsten (3). E-tjänsten får ett ID-intyg **utan** föregående

begäran

Stödjer inte djuplänkning,
försvårar uppgiftsminimering,
brister i standardisering och
stödet i tekniska ramverk

Auktorisation av användare

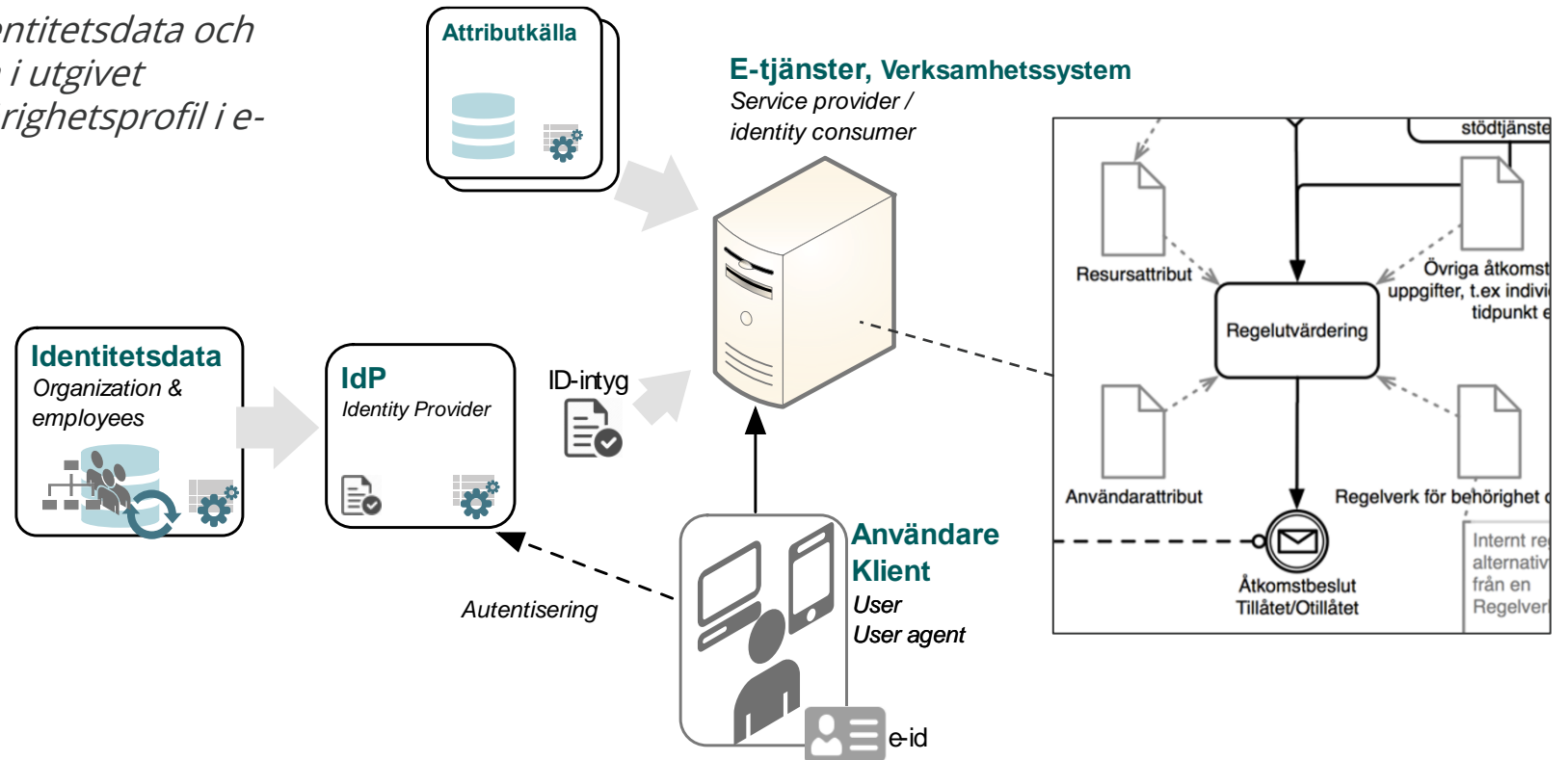
Styra och kontrollera användarens rättigheter för åtkomst till information och resurser

Användares åtkomst till resurser

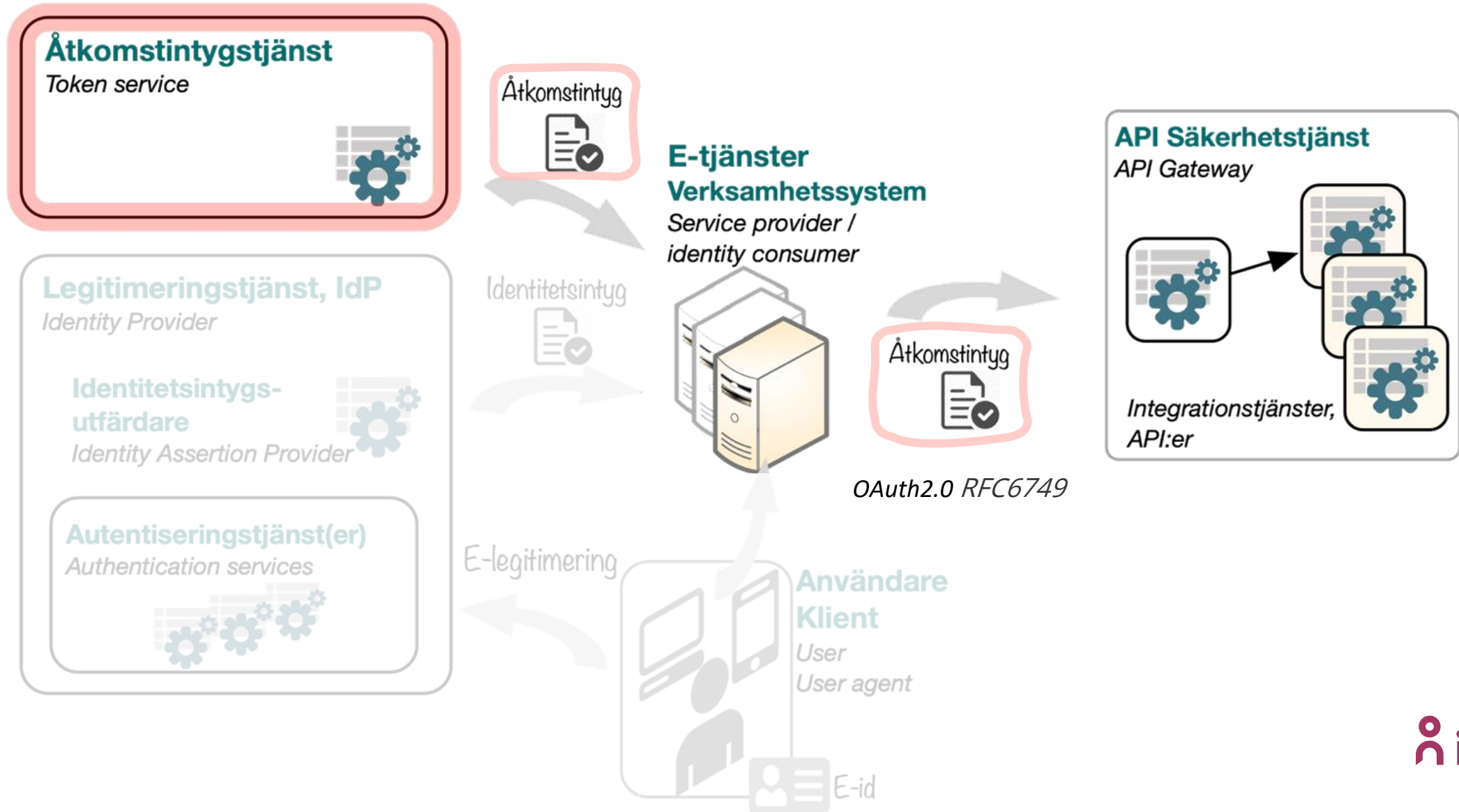
Styrande princip

"e-tjänster använder federerade identitetsdata och behörighetsgrundande information i utgivet identitetsintyg som bas för en behörighetsprofil i e-tjänsten..."

- E-tjänsten (verksamhetssystemet) ansvarar för att implementera åtkomstkontrollen
- Identitetsdata och ev. behörighetsgrundande information i ID-intyget utgör grund för en behörighetsprofil
- E-tjänsten kompletterar efter behov med andra uppgifter för att avgöra användarens rättigheter
- Möjliggör attributsbaserad behörighetsstyrning

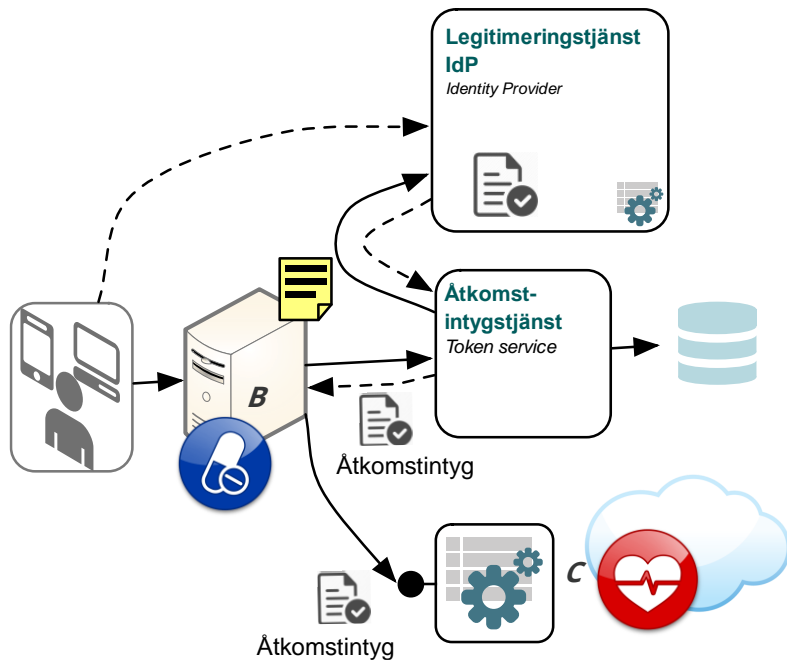

Åtkomstintyg för effektiv och säker API-åtkomst

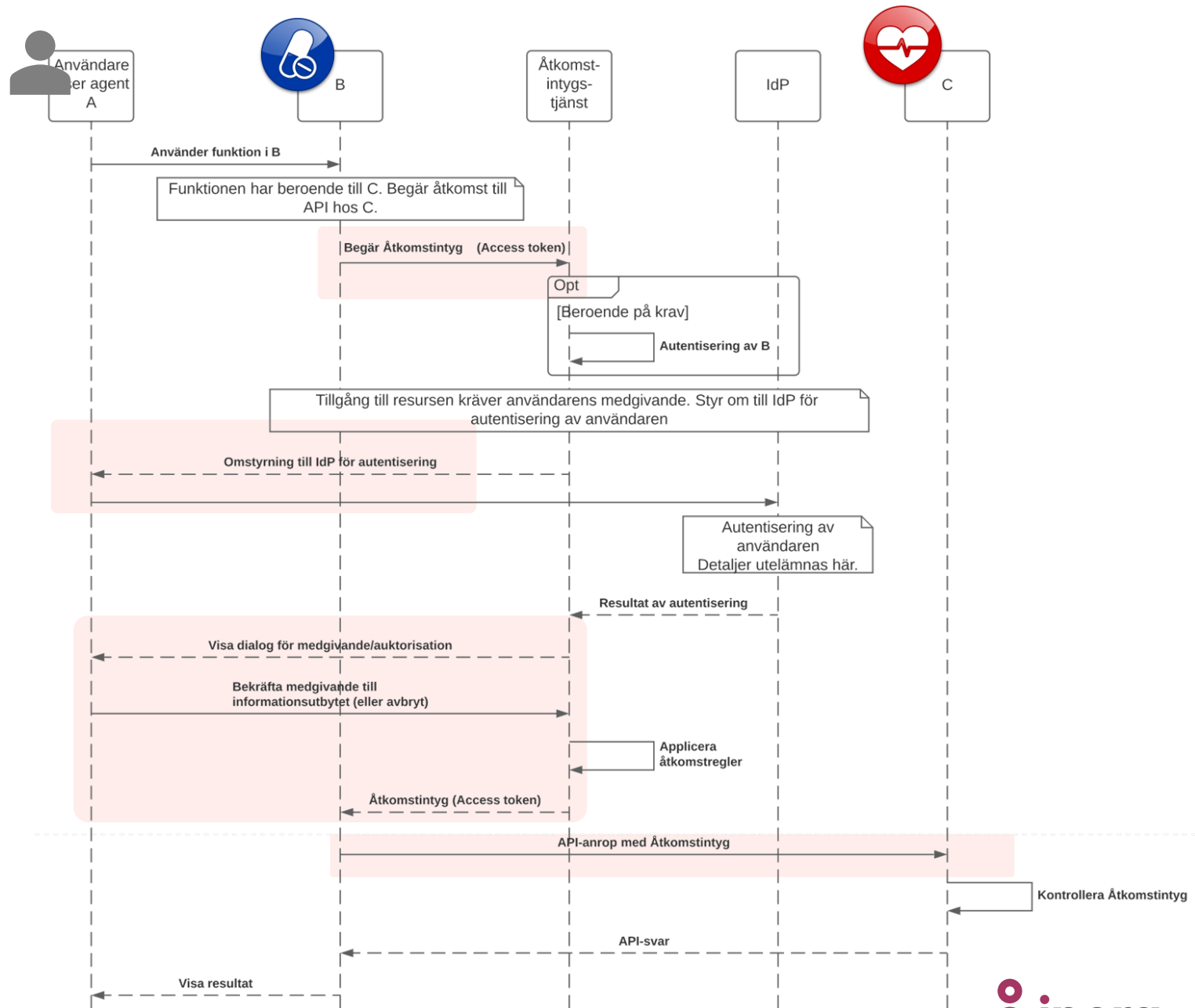

API-åtkomst: Delegering av användarens rättigheter till en "app"

Användaren (A) auktoriserar en app (B) att hämta/publicera data hos API (C)

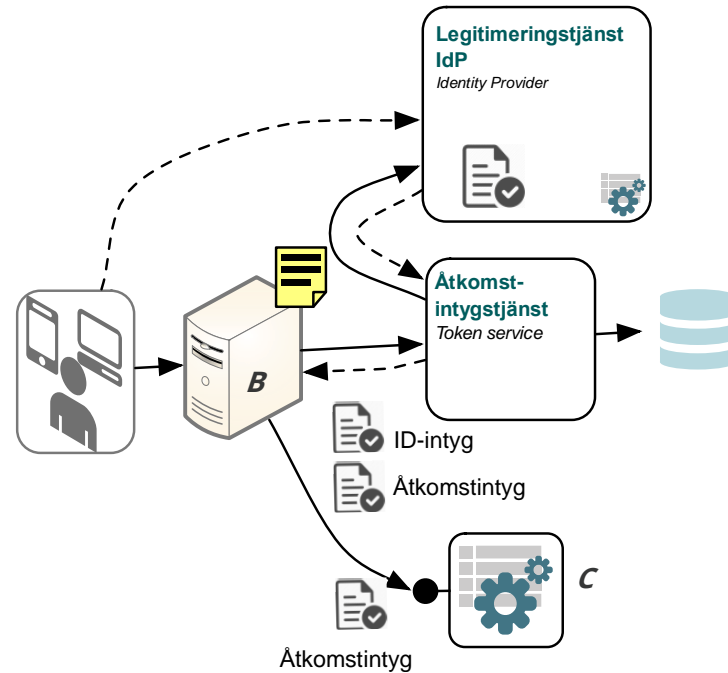
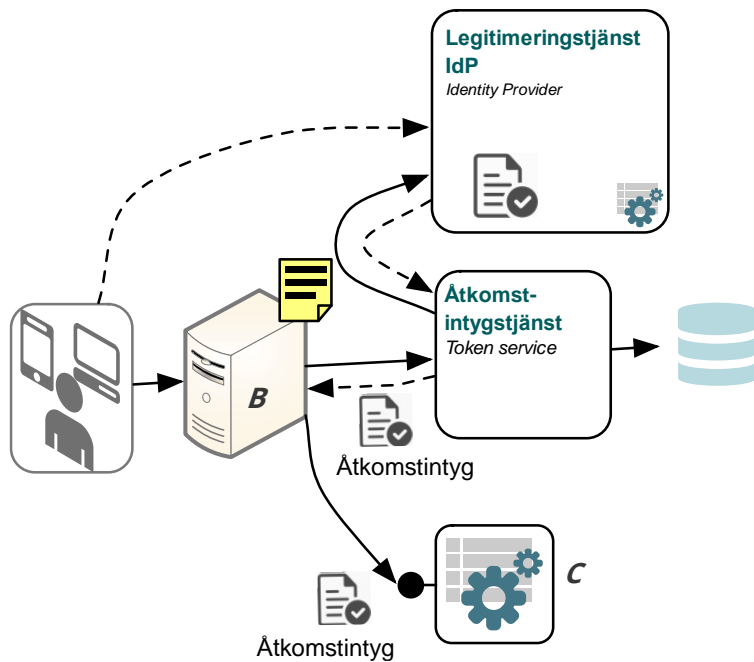

OAuth2.0 RFC6749

API-åtkomst: Delegering av användarens rättigheter till en "app"

Det går även att utfärda åtkomstintyg + identitetsintyg direkt i samband med inloggningen till e-tjänsten/appen:

Kombinera med åtkomstintyg för appen B, så att rättigheten också beror på vilken app som används (RFC8693 Token Exchange)

Förnya åtkomstintyget

utan att användaren behöver autentiseras igen

Förnyelseintyg (Refresh tokens)

Förläng en auktorisation genom att förnya åtkomstintyget

– användaren behöver inte lika ofta återautentiseras (legitimera sig)

Förnyelseintyg är engångs med begränsad giltighetstid.

Överförs endast över autentiserad och krypterad kommunikation mellan samma klient och den betrodda Åtkomstintygstjänsten.

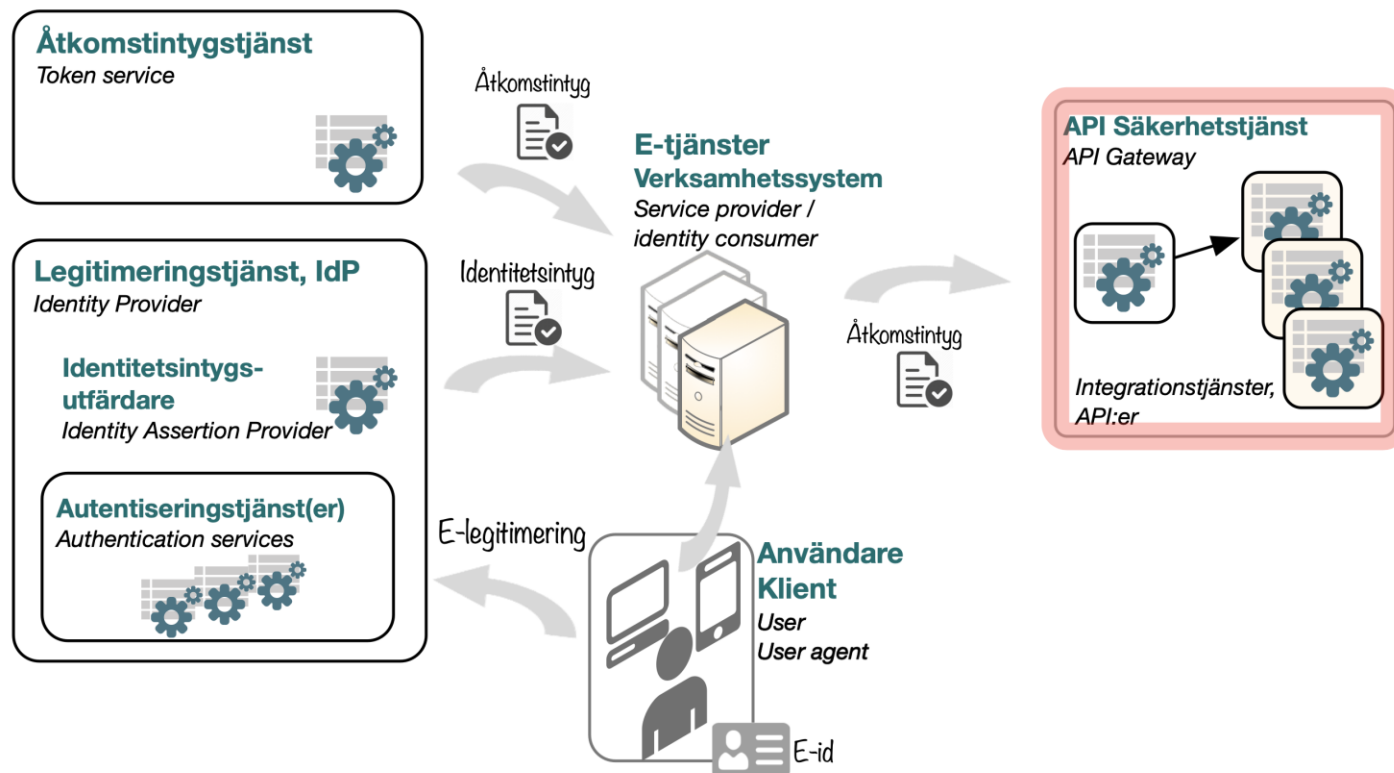

API Säkerhetstjänst (API Gateway)

konsolidera säkerhetslagret för alla API-serverrar

API Säkerhetstjänst kan ansvara för

- **autentisering** av anropande system
- hantera **åtkomstintyget**, giltighet och omfattning
- ev. **mellanlagra** resultat för effektiv återanvändning

API Säkerhetstjänst agerar gemensamt säkerhetslager för skydd av flera integrationstjänster (API:er)

Referensarkitektur Identitet och åtkomst

Autentisering och auktorisation av

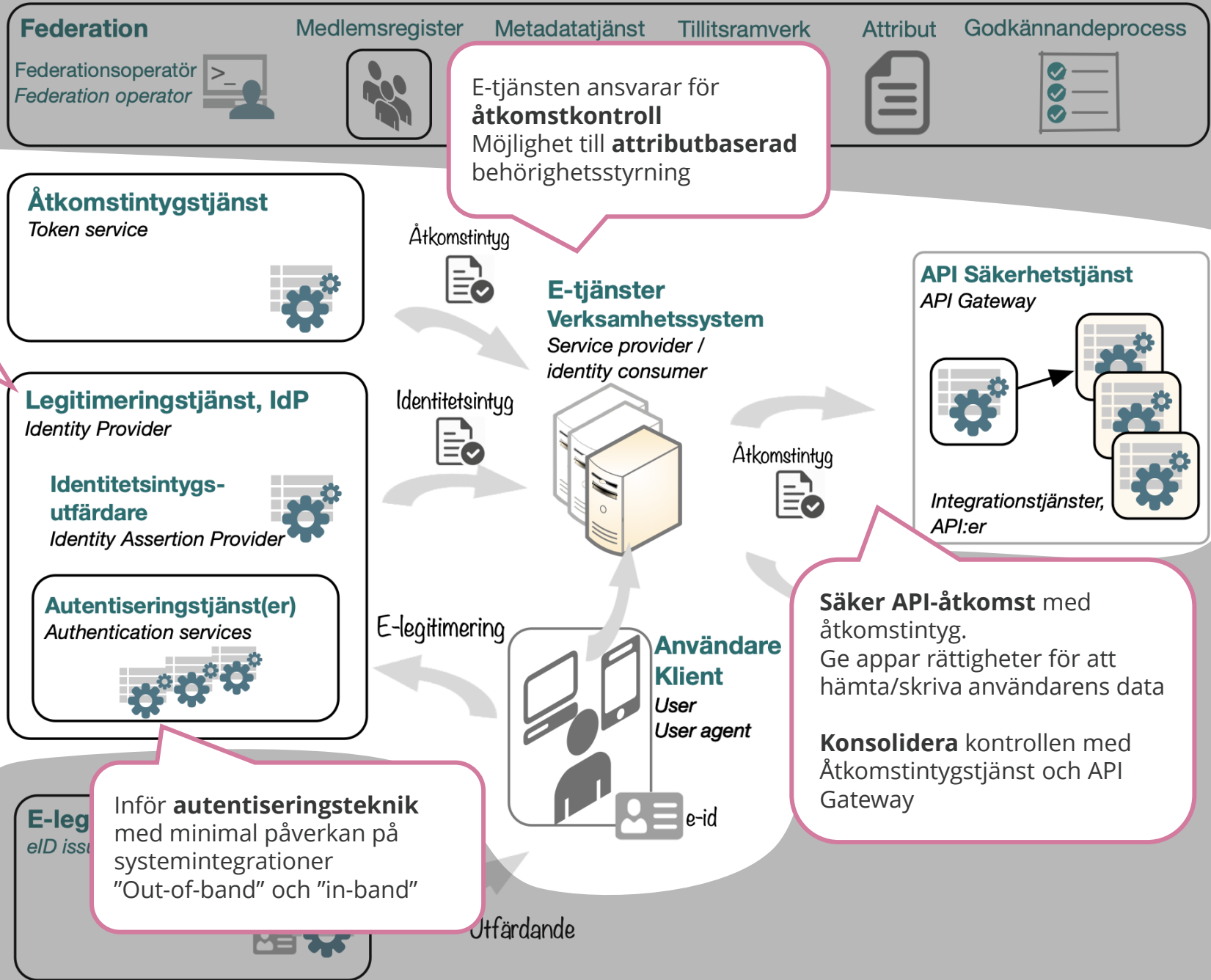
Användare
administration

Identitets- och
behörighets-
administration

Livscykelhantering
och kvalitetssäkring
av **identitetsdata**

IdP är "navet" för identifiering och autentisering för användare, utfärdar identitetsintyg och möjliggör SSO

Flera anslutningsmönster

Identitetsdatalager, attributkälla
Attribute source

Provisioneringstjänst
Provisioning service

Åtkomstintygstjänst
Token service

Legitimeringstjänst, IdP
Identity Provider

Identitetsintygs-utfärdare
Identity Assertion Provider

Autentiseringstjänst(er)
Authentication services

Inför **autentiseringsteknik** med minimal påverkan på systemintegrationer "Out-of-band" och "in-band"

E-tjänsten ansvarar för **åtkomstkontroll**
Möjlighet till **attributbaserad** behörighetsstyrning

Säker API-åtkomst med åtkomstintyg.
Ge appar rättigheter för att hämta/skriva användarens data

Konsolidera kontrollen med Åtkomstintygstjänst och API Gateway

Tack!

Mer information om Referensarkitektur för Identitet
och åtkomst (IAM) på

www.inera.se

www.rivta.se

www.inera.se

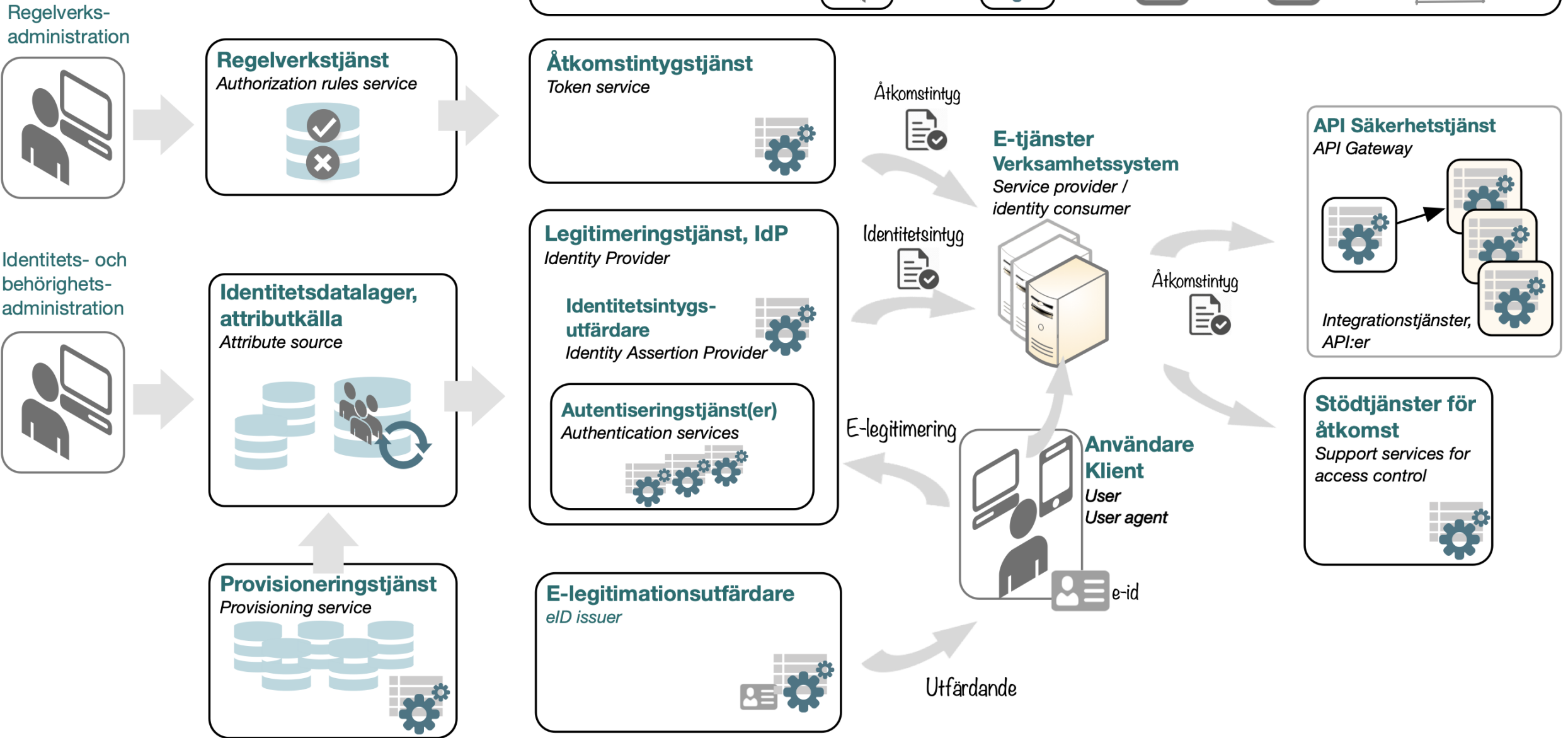

Ett företag inom SKR

Referensarkitektur för Identitet och åtkomst (IAM)

Federation

federation (federation)** – överenskommelse mellan parter där man inom federationen har gemensamma regler och att parterna litar på varandra att upprätthålla dessa regler. Inom identitets- och åtkomsthantering avses oftast en **identitets- och behörighetsfederation

Referensarkitektur Identitet och åtkomst

Referens Ider

Regelver
administ

Identitets- och
behörighets-
administration

Federera identitet och behörighetsgrundande attribut **mellan organisationer** (medlemmar) via identitetsintyg från betrodda tjänster

Skala upp samverkan till **många parter och tjänster**

Styrande princip

Samverkan över organisationsgränser sker genom federation, exempelvis via identitetsfederation

Tillit till andra organisationers IT-lösningar för identitet och åtkomst skapas via öppna gemensamma regelverk, s.k. tillitsramverk

Federation

Federationsoperatör
Federation operator

Medlemsregister

Metadatatjänst

Tillitsramverk

Attribut

Godkännandeprocess

Åtkomstintygstjänst

Token service

Legitim

Identity P

Identitets-
utfärdare

Identity Assertion Provider

Autentiseringstjänst(er)

Authentication services

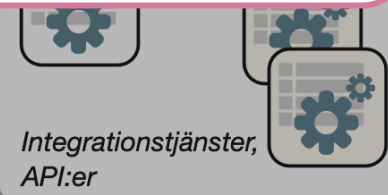
E-legitimationsutfärdare

eID issuer

Gemensam metadata – digitalt signerad information (publika nycklar mm) om anslutna tjänster som kan hämtas av alla parter

Gemensam syn på tillit till autentiseringslösningar och säkerhetsrutiner via **tillitsramverk** och process för godkännande

Gemensamma definitioner för identitet och tillhörande attribut

Integrationstjänster,
API:er

Stödtjänster för åtkomst

Support services for access control

E-legitimering

Användare
Klient

User
User agent

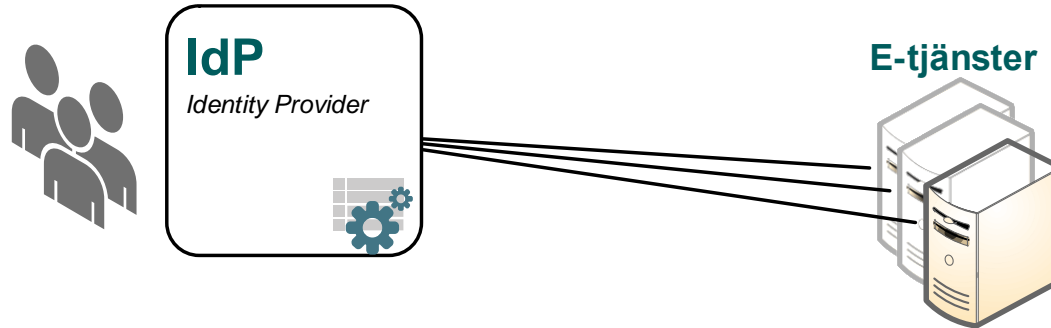
e-id

Utfärdande

Federation

Grundidé

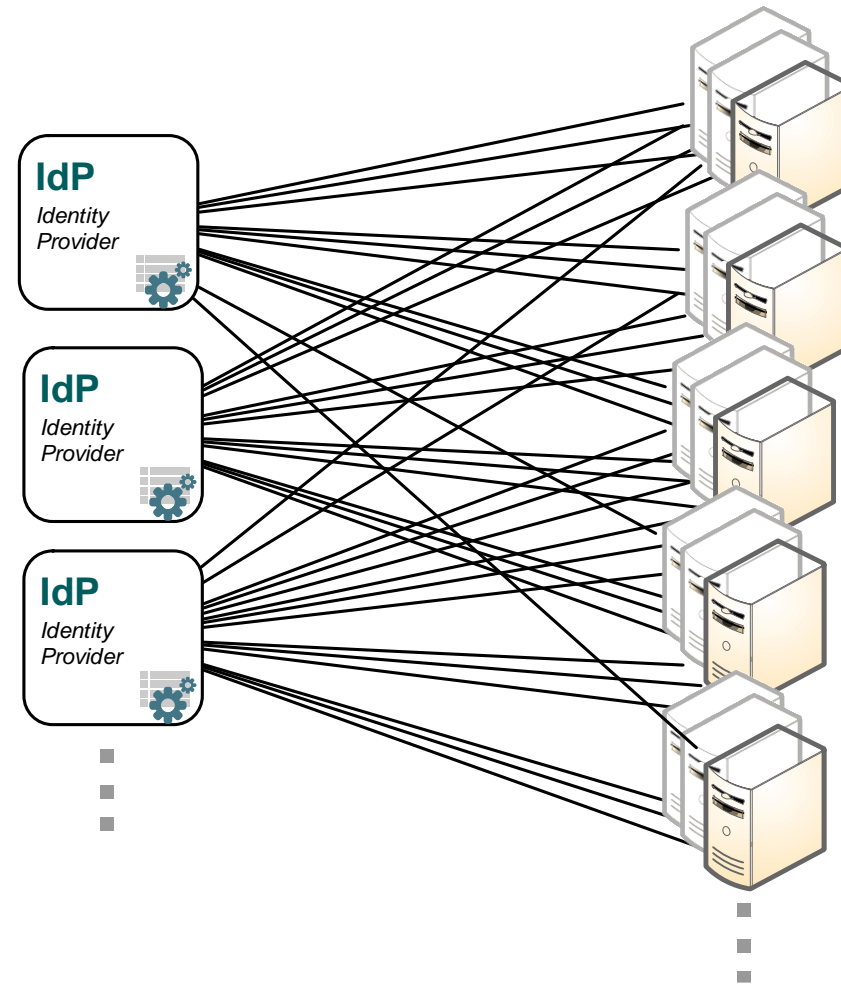
Enkelt att etablera tilliten mellan tjänsterna med få parter och tjänster...

Federation

Grundidé

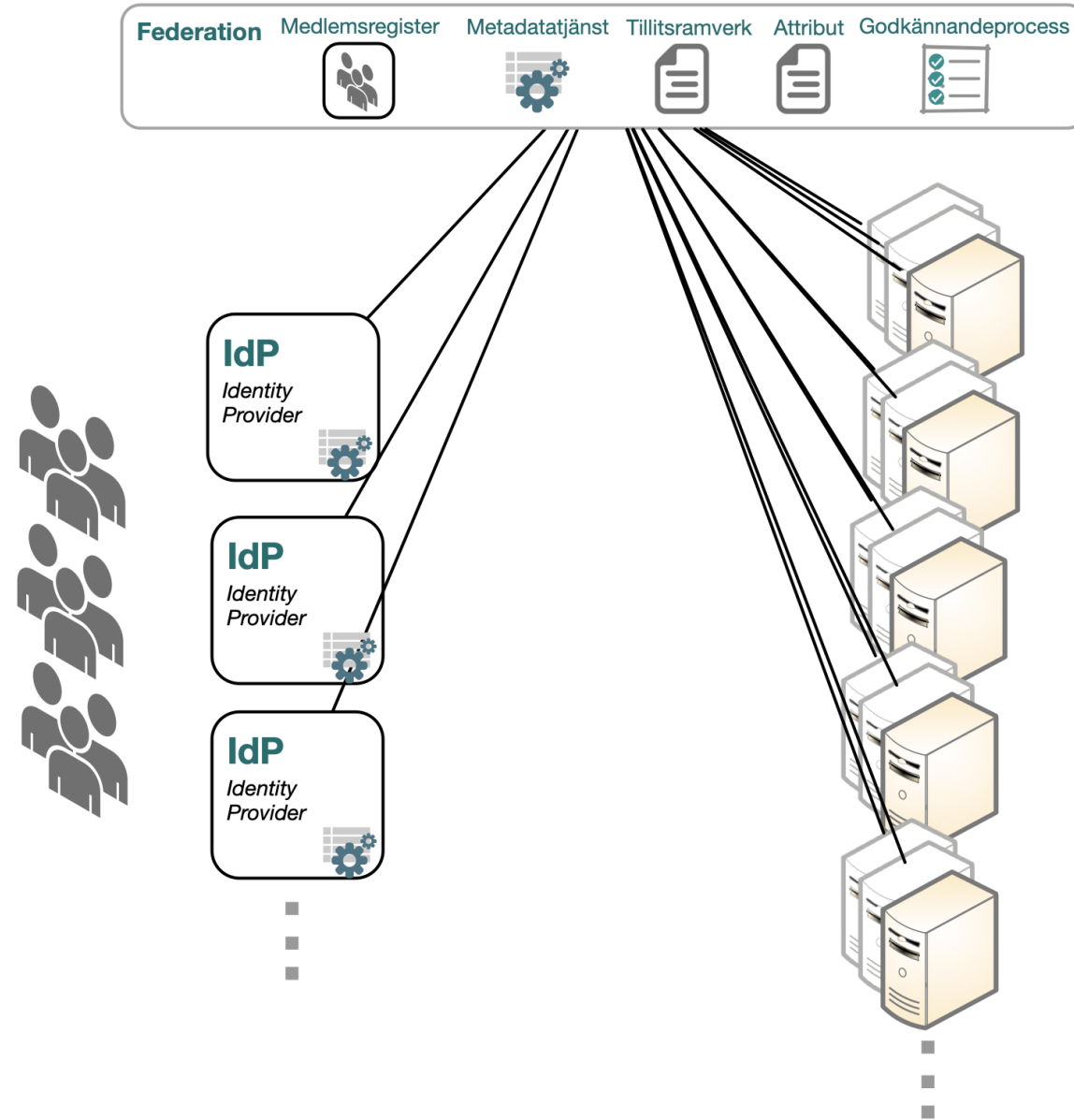
Mer utmanande om det ska fungera i helt ekosystem...

Federation

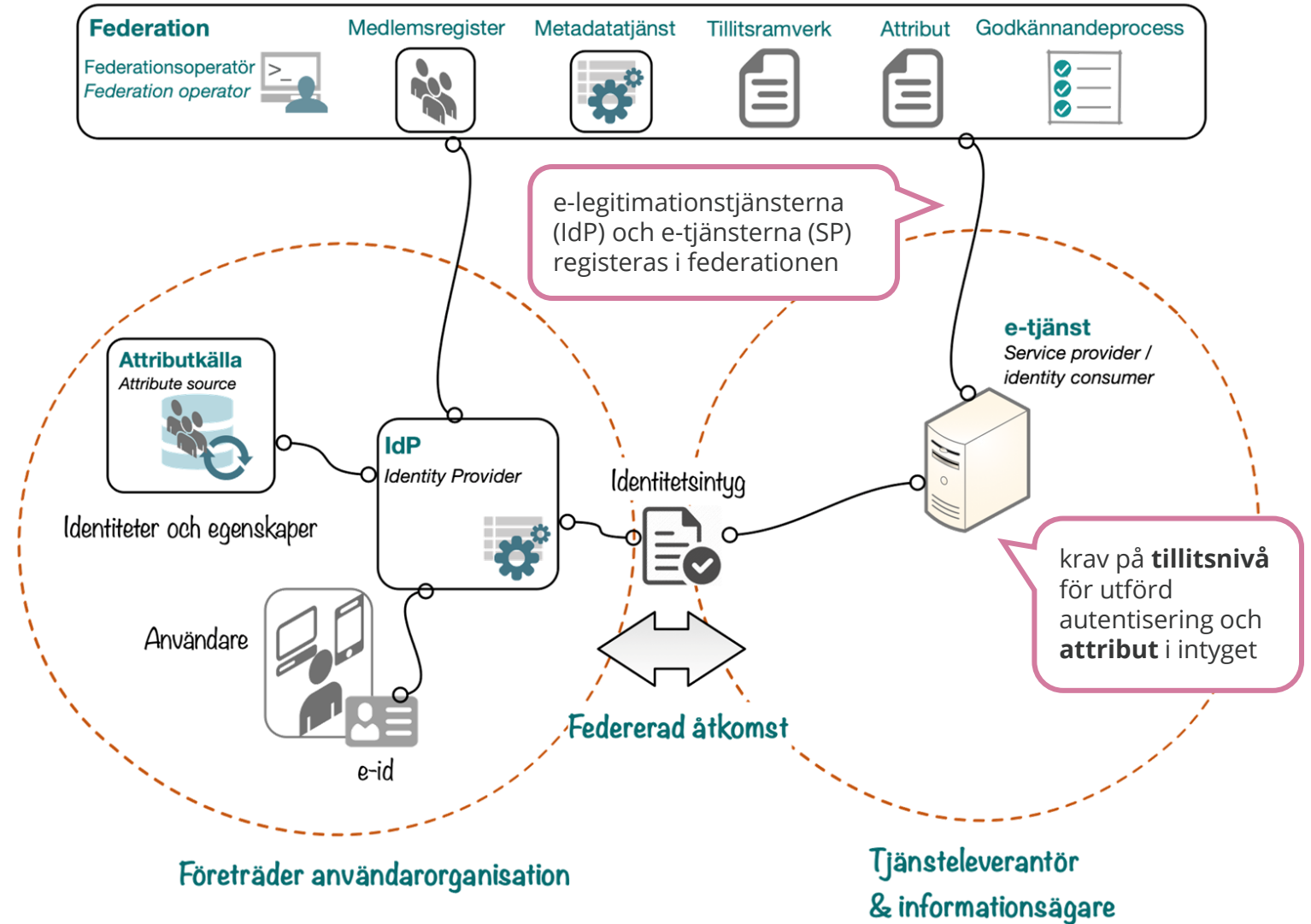
Grundidé

Med **federationen som tillitsnav** ansluts varje part och tjänst **en gång**

Identitets- och behörighetsfederationer

Mönster och mekanism

Identitets- och behörighetsfederationer

Några nyttoeffekter

Varje part kan hantera sina medarbetare (på/avanställning, egenskaper osv)

- **minskar administrationen** och **underlättar att dela e-tjänster**

Organisationen kan använda sin **ordinarie IT-infrastruktur** för inloggning och identifiering

Behöver inte "uppfinna" eget **ramverk och processer** för att godkänna säkerhetslösningar och andra parter att kommunicera med - använd nationella tillitsramverk!

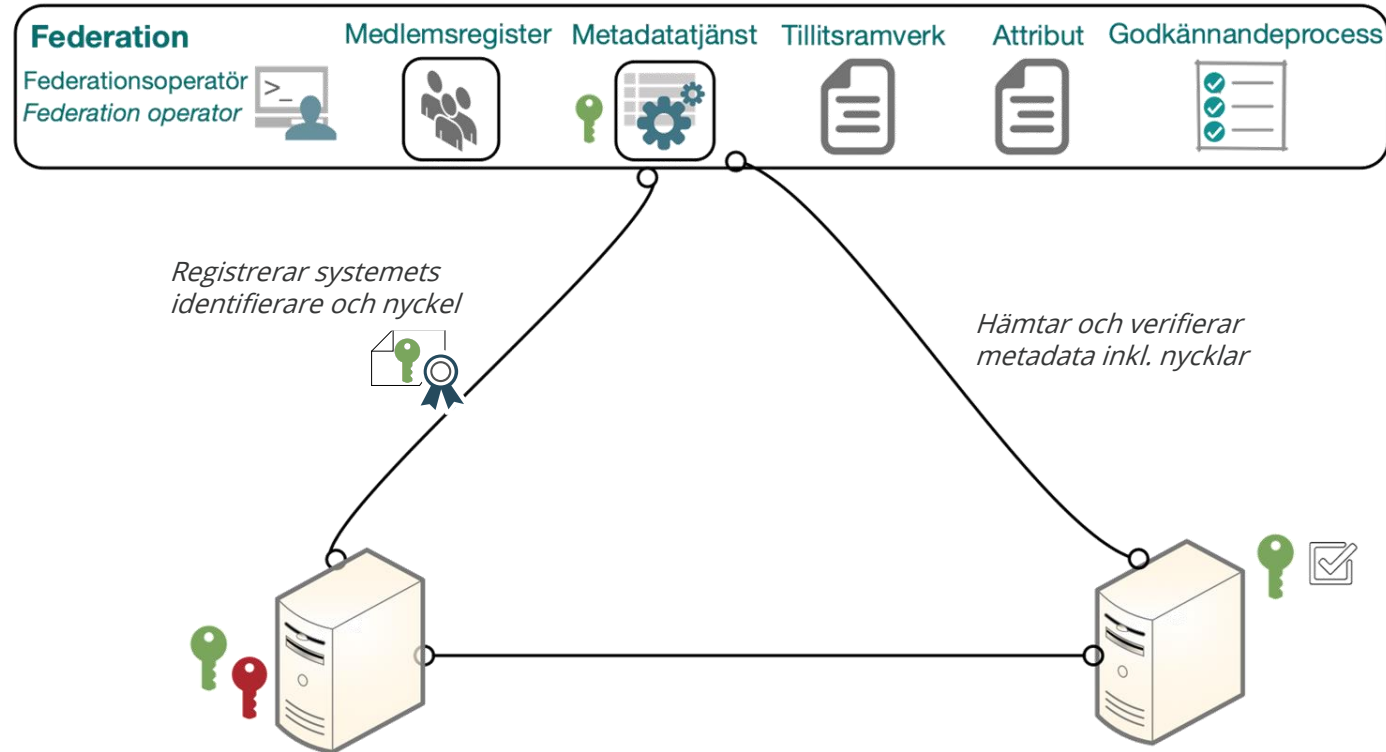

Federationen och dess metadata underlättar **nyckelutbyten och etablering av tillit** till alla ingående tjänster
- nyttan ökar med många parter och tjänster

*Tillitsramverk för
kvalitetsmärket
Svensk e-
legitimation*

Federation för systemåtkomst

Federativ säkerhet för säker system-system-kommunikation (api-åtkomst)

Tack!

Mer information om Referensarkitektur för Identitet
och åtkomst (IAM) på

www.inera.se

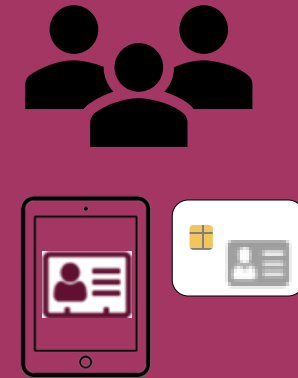
www.rivta.se

www.inera.se

Ett företag inom SKR

Referensarkitektur för Identitet och åtkomst (IAM)

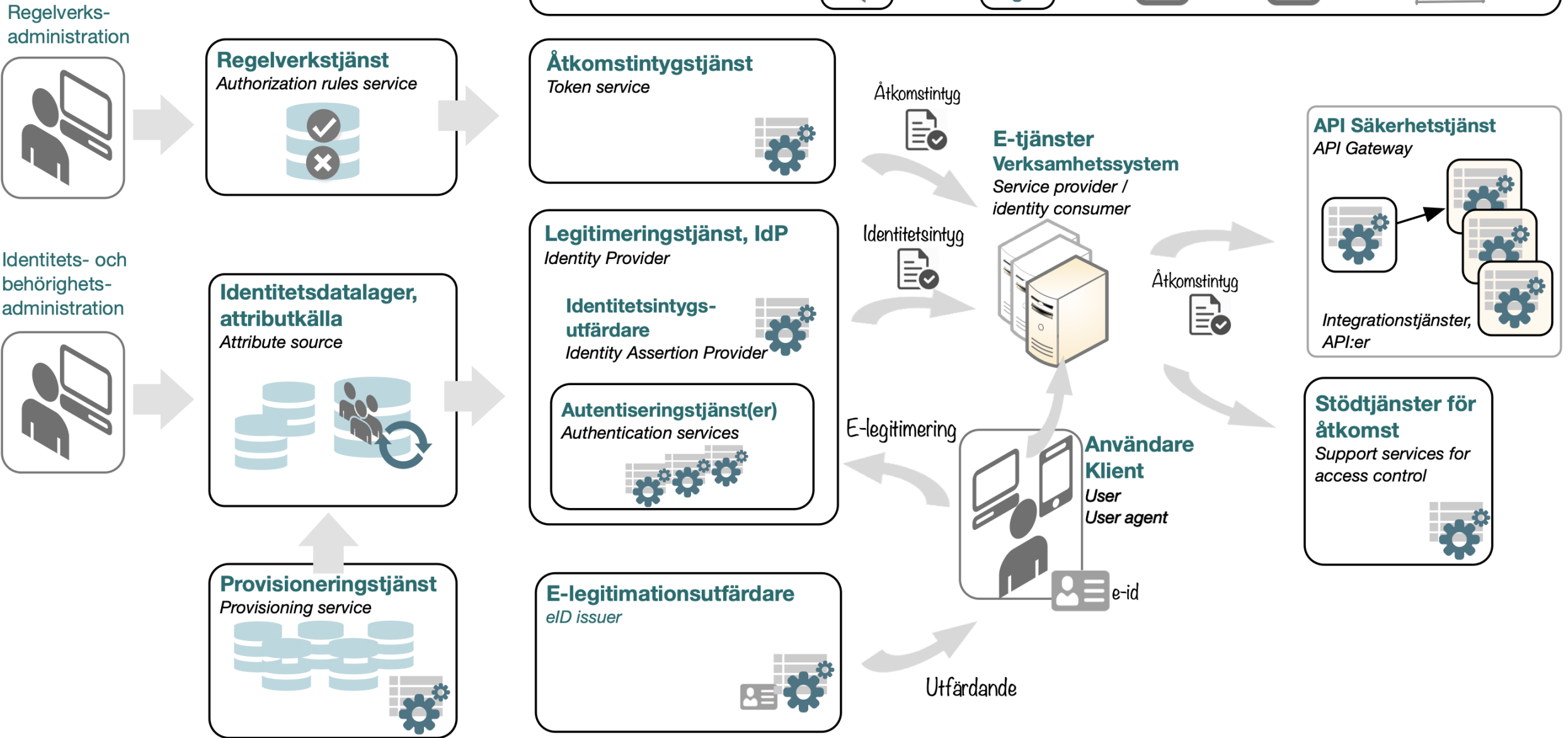
E-legitimationsutfärdare

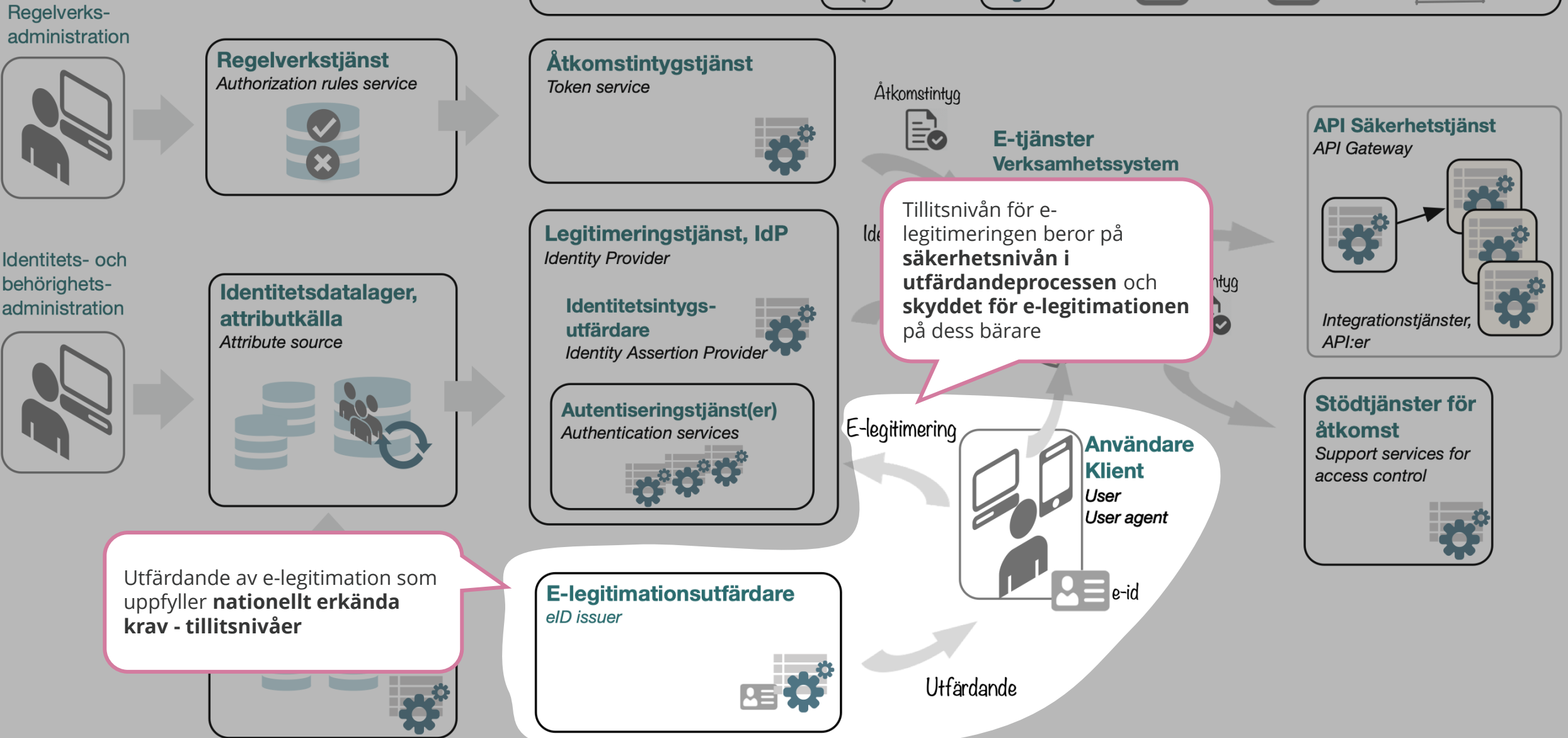
*Utfärdande av e-legitimation (e-id)
- person erhåller en e-legitimation för
att använda som hens elektroniska
identitetshandling i kommunikationen
med digitala system*

- *I tjänsten*
- *Privat*

Referensarkitektur Identitet och åtkomst

Referensarkitektur Identitet och åtkomst

E-legitimationsutfärdare

Tillitsnivå för utfärdade e-legitimationer

Krav att uppfylla för att en e-legitimation ska uppnå viss **tillitsnivå**:

Tillitsramverk för Svensk e-legitimation

- Nivå 2 (LoA2) – Viss tillit
- Nivå 3 (LoA3) – Hög tillit
- Nivå 4 (LoA4) – Mycket hög tillit

Exempel:

Kod som skickats i kodkuvert till folkbokföringsadressen

Engångslösenord från dosa eller mobiltelefon

Motsvara fullgod id-handling, fysiskt eller på distans

E-id i skyddad app i en smarttelefon

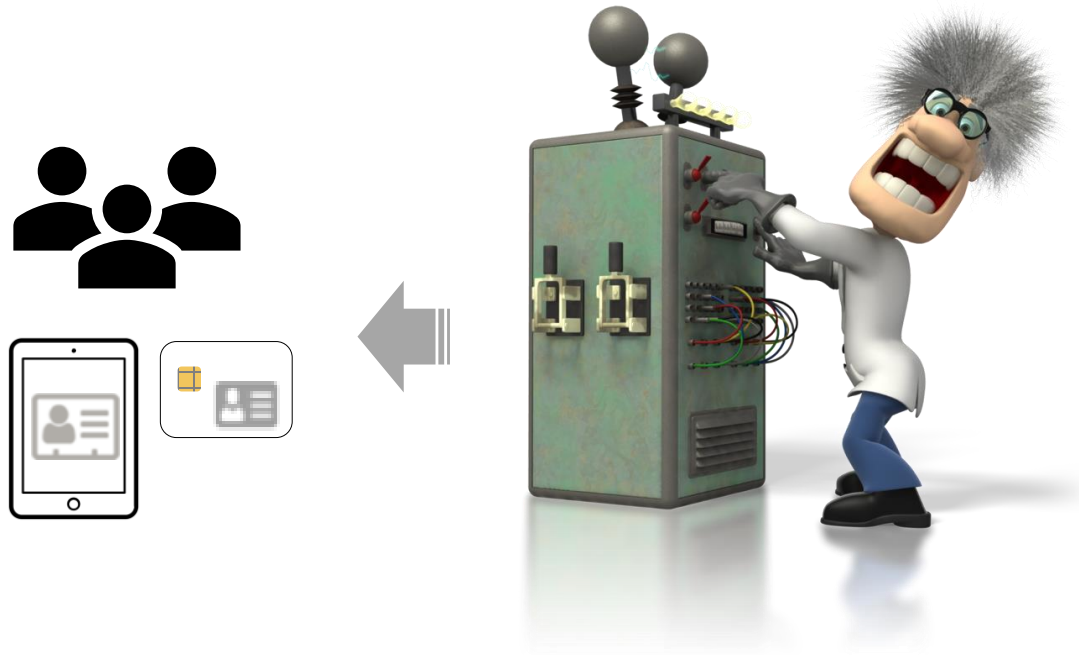
Fullgod id-handling, fysiskt besök enbart

E-id skyddas i ett särskilt chip

E-legitimationsutfärdare

Principer för utfärdande av e-legitimationer

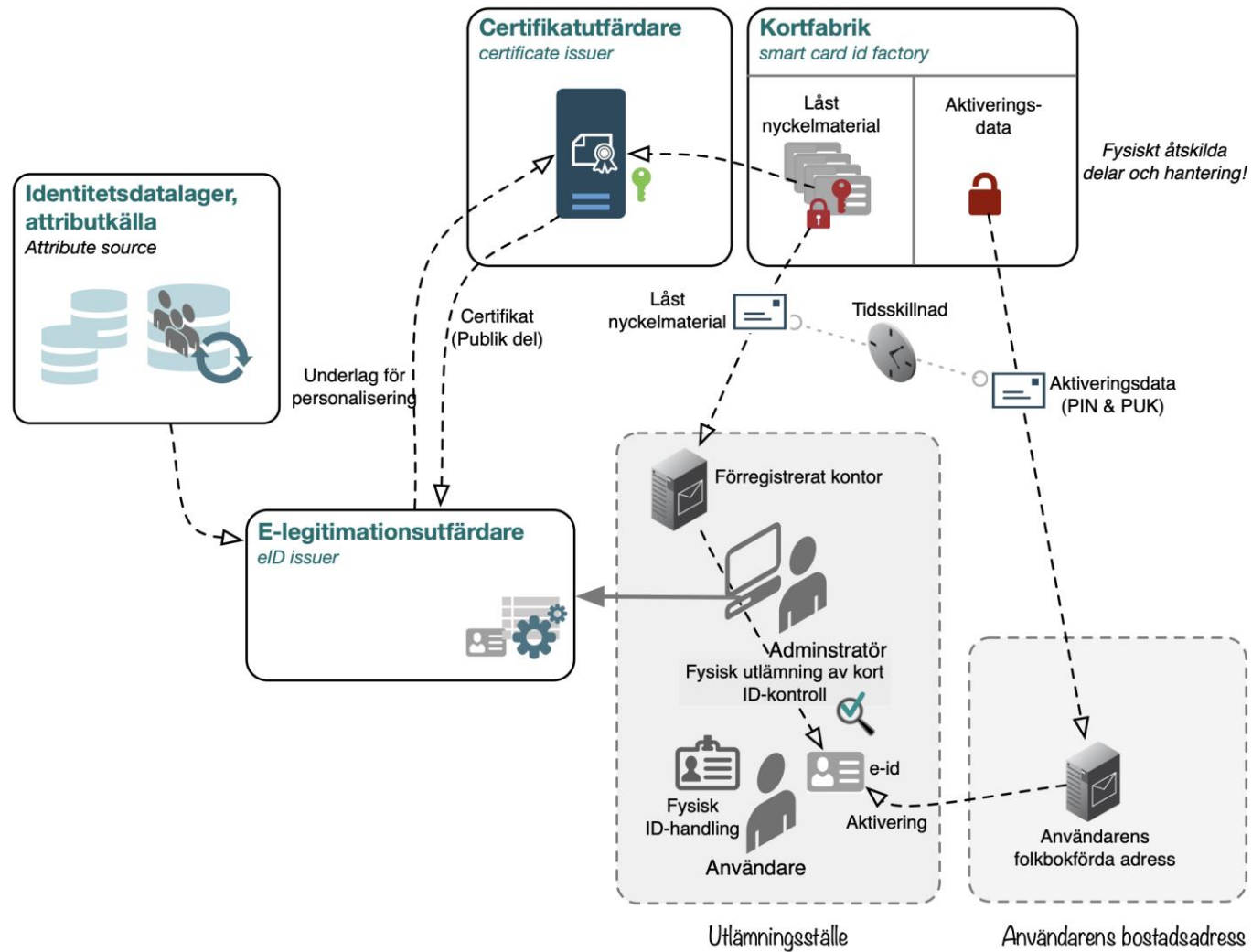
- Administrativ process
- Självservice
- Självservice med "ärvd legitimering"

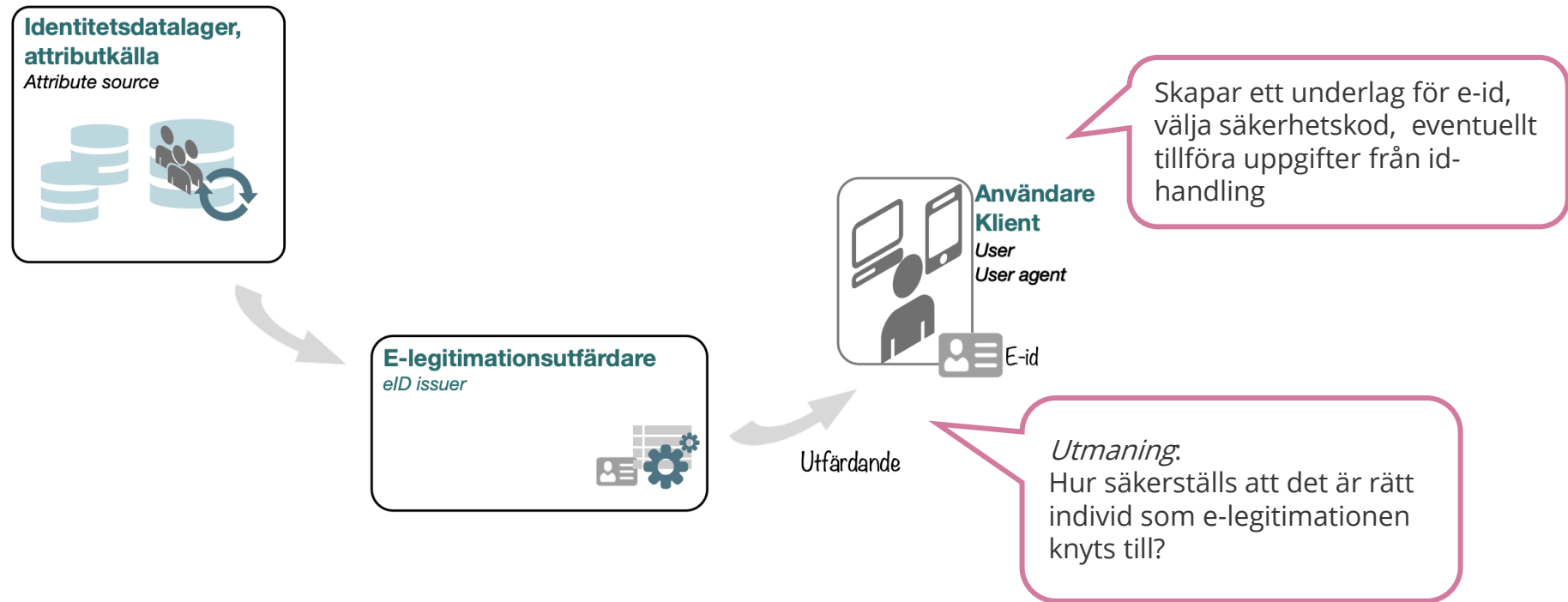
E-legitimationsutfärdare

Utfärdande av e-legitimation med administrativ process

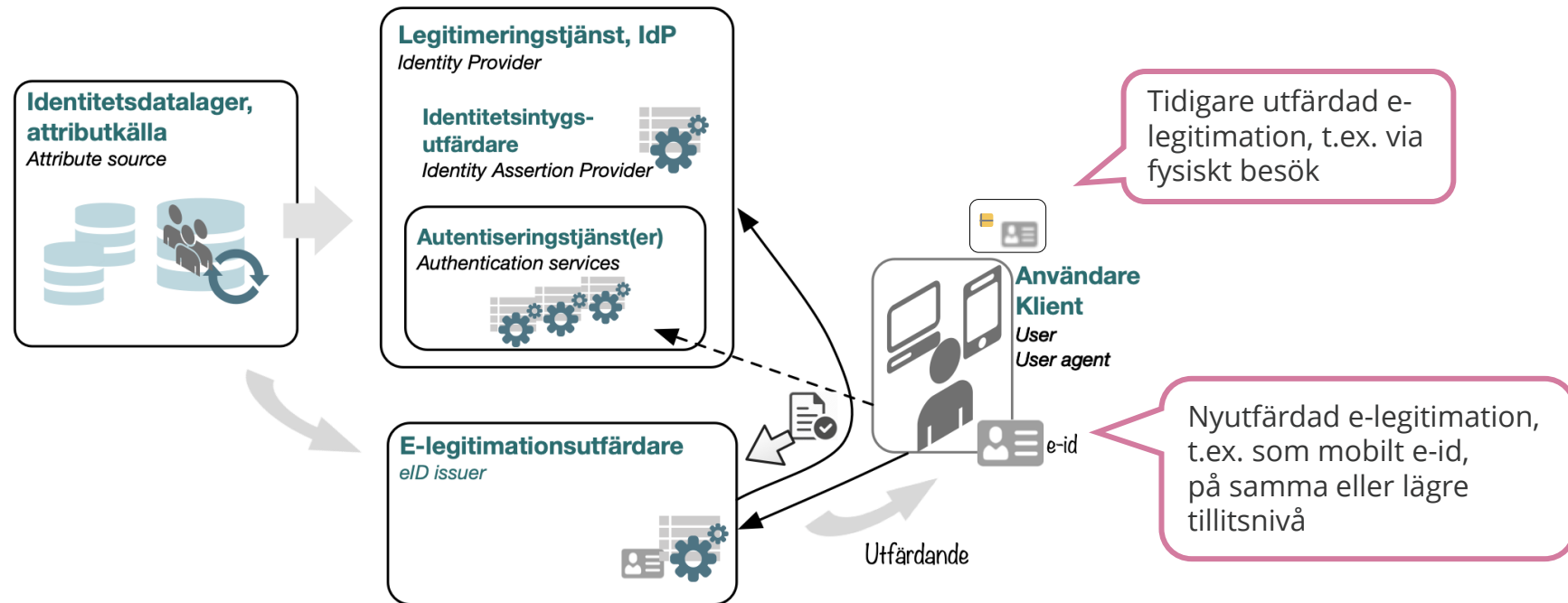
E-legitimationsutfärdare

Utfärdande av e-legitimation via självservice

E-legitimationsutfärdare

Utfärdande av e-legitimation via självservice med ärvd legitimering

Tack!

Mer information om Referensarkitektur för Identitet
och åtkomst (IAM) på

www.inera.se

www.rivta.se

www.inera.se

Ett företag inom SKR